

Kariūnas

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos leidinys

2007 m. rugsėjis, Nr. 3 (94)

Šiluva 2007

REDAKcinė KOLEGIJA

Atsakingasis redaktorius

kpt. JONAS ŠVILPA

tel. 2103651, viet. tel. 24651

Atsakingasis sekretorius

dr. VYTAUTAS TININIS

tel. 2103680, viet. tel. 24680

Redakcinės kolegijos nariai:

EGLĖ TRATAITĖ

(Akademijos bendruomenės klausimai)

tel. 2103506, viet. tel. 24506

kpt. REMIGIJUS BUTKEVIČIUS

(sielovada)

tel. 2103511, viet. 24511

plk. ltn. PETRAS MILAŠIUS

(karinis rengimas)

tel. 2103532, viet. tel. 24532

kpt. ALVYDAS ŽILINSKAS

(universitetinės studijos)

tel. 2103595, viet. tel. 24595

kpt. RONALDAS ENDRIJAITIS

(sportas)

tel. 2103549, viet. tel. 24549

kar. LINA KIEVIŠAITĖ

(Kariūnų tarybos pirmininkė)

Kalbos redaktorė **NIJOLĖ ANDRIUŠIENĖ**

Dizainerė **LAIMA ADLYTĖ**

Fotografas **KĘSTUTIS DIJOKAS**

Spausdino

Lietuvos kariuomenės karo kartografijos centras

Muitinės g., Domeikava, LT-54359 Kauno r.

Tiražas 500 egz. Užsakymas GL – 554.

Leidinyas platinamas nemokamai.

Leidžiamas kas trys mėnesiai.

GENEROLO JONO ŽEMAIČIO

LIETUVOS KARO AKADEMIJA

Šilo g. 5 A, LT-10322 Vilnius

El. p. jonas.svilpa@lka.lt, vytautas.tininis@lka.lt

www.lka.lt

2 Karo akademijoje – iškilminga mokslo metų pradžia

3 2006–2007 mokslo metų rezultatų apžvalga

4 Mokslo tiriamasis darbas Karo akademijoje

6 Skandinavija iš arti ir iš toli

8 Žygis „Lietuvos studentai Lietuvai '07 – vasara“

9 Piligriminė kelionė į Lurdą

9 Vizitas į Briuselį

10 Kariūnų požiūris į studijas Lietuvos karo akademijoje

11 Stažuotė

12 Studentų asamblėja: nuo diskusijų apie lietuvių tapatybę iki šokių lietuje

14 Bazinis kario kursas

16 Ašaros liejosi upeliais

18 Šiluva 2007

20 Lietuvos kariuomenės vadas Jonušas Radvila (1612–1655)

27 Karo pedagogikos pradininkams Lietuvoje atminti

28 Kaip atrodo „pilkoji Europos dėmė“

30 Tai įdomu...

32 Sporto kronika

34 Poezija

Pirmajame viršelyje kariūnai prie Pažaislio Švenčiausiosios Marijos Apsilankymo bažnyčios

Karo akademijoje – iškilminga mokslo metų pradžia

Eglė TRATAITĖ

L. e. Akademijos viršininko pareigas plk. lt. Vygantas Bukauskas

Krašto apsaugos ministras Juozas Olekas kartu su Akademijos atstovais pagerbė žuvusio vyr. lt. Normundo Valterio atminimą

Šių metų rugsėjo 3 d. Lietuvos karo akademijoje iškilminga rikiuote prasidėjo nauji mokslo metai.

Iškilmėse dalyvavęs krašto apsaugos ministras Juozas Olekas džiaugėsi Akademijos bendruomenę papildžiusiais pirmo kurso kariūnais. Į jų būrį šiemet įsiliejo ir būsimi Lietuvos kariuomenės Oro pajėgų specialistai. Vyresniuosius ragino būti pavyzdžiu ir mažiau patirties turintiems kolegoms, šeimos nariams, ir plačiai visuomenei.

Lietuvos kariuomenės vyriausiasis kapelionas plk. Juozas Gražulis kariūnams linkėjo stiprybės, ragino dvasiškai tobulėti, augti metais, išmintimi ir malone.

Pasirinkus nepaprastai atsakingą ir Lietuvai reikalingą profesiją, ryžto ir užsispyrimo siekiant užsibrėžto tikslo, neparkojamų išpūdžių ir naujos patirties studijuojant Karo akademijoje linkėjo laikinai einantis Akademijos viršininko pareigas plk. lt. Vygantas Bukauskas.

Šią reikšmingą dieną Akademijos bendruomenė tylos minute pagerbė buvusio Karo akademijos auklėtinio vyr. lt. Normundo Valterio, žuvusio vykdant užduotį tarptautinėje taikos palaikymo misijoje, atminimą, o krašto apsaugos ministras prie paminklinio akmens padėjo gėlių.

2006–2007 mokslo metų rezultatų apžvalga

Studijų skyriaus vyr. specialistė Jolanta STANIULIENĖ

2007 m. vasarą bakalauro studijas Karo akademijoje baigė 57 absolventai. Buvo įdėta daug pastangų rengiant baigiamuosius darbus, ir tai rodo jų gynimo įverčių vidurkis, kuris siekė 7,8 balo. Taktikos kvalifikacinę egzaminą išlaikė visi kariūnai, jų pažymių vidurkis – 7,2 balo, t.y. šiek tiek mažesnis nei baigiamųjų darbų.

Analizuojant 2006–2007 m. m. rudens semestrą studijuotų karybos mokomųjų dalykų rezultatus matyti, kad geriausiai mokėsi absolventai, jų vidurkis – 8,8 balo. Antri buvo I kurso kariūnai, kurių vidurkis – 8,4 balo. Šiūmečių trečiakursių vidurkis – 7,9 balo. Prasčiausiai pasirodė antrakursiai, jų pažangumo vidurkis – 7,0 balo. Panašūs ir kariūnų studijuotų universitetinių dalykų rezultatai. Rudens semestrą geriausiai sekėsi taip pat absolventams, jų vidurkis – 7,9 balo. Antroje vietoje – III kurso kariūnai, kurių vidurkis – 7,7 balo, treči – pirmakursiai – 7,1 balo. Antrakursiams ir vėl sekėsi blogiau, jų pažangumo vidurkis siekė 6,9 balo.

Visų kursų kariūnai, kaip ir kiekvienais metais, itin gerai pasirengę fiziškai, deja, kitų dalykų mokytis buvo sunkiau. Daugiausia I kurso kariūnų pastangų pareikalavo kalbos kultūra ir informatikos pagrindai, o lengviausiai įveikiama pasirodė Lietuvos valstybės ir kariuomenės istorija. Antrakursiams ne taip paprasta buvo mokytis taktikos ir pažangiųjų technologijų fizikinių pagrindų, bet gerai sekėsi perprasti valdymo informacines sistemas ir technologijas. Trečiakursiams sunkiausia buvo anglų kalba. IV kurso kariūnams „užkliuvo“ terorizmo studijos ir antroji užsienio kalba, tačiau jų labai puikūs diplomatijos ir euroatlantinės integracijos studijų rezultatai.

Pažangiausi rudens semestrą buvo I kurso kar. Vytenio Bučius – 9,17 balo, II kurso kar. Edvinas Liepinis – 8,57 balo, III kurso kar. Vaidas Jasonas – 8,82 balo, IV kurso

kar. Lina Šimkūnaitė – 9,86 balo.

2006–2007 m. m. pavasario semestrą pagal karybos dalykų studijų rezultatus pirmavo III kurso kariūnai, kurių pažymių vidurkis – 7,8 balo. Kiek kuklesni pirmakursių ir absolventų pasiekimai, pažangumo vidurkis – 7,4 balo. Paskutiniai – antrakursiai, kurių pažangumo vidurkis siekė 6,9 balo.

Pavasario semestrą geriausiai sekėsi universitetinių dalykų, kaip ir karybos, studijos III kurso kariūnams, jų vidurkis – 7,9 balo, o antrakursių ir absolventų – 7,4 balo. Nedaug atsiliko šiūmečiai pirmakursiai, kurių pažymių vidurkis – 7,3 balo.

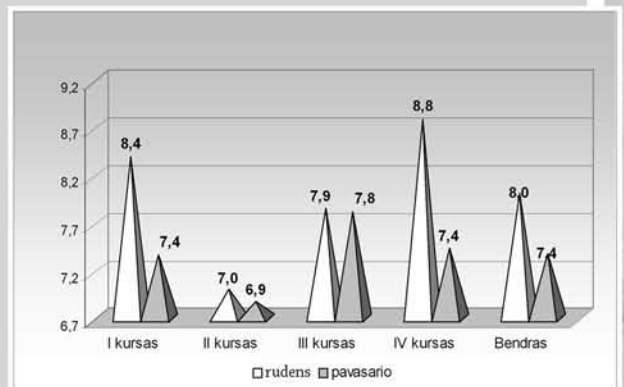
Ir ši semestrą Akademijos kariūnai taip pat yra gerai pasirengę fiziškai, tačiau kiti dalykai sunkiau įveikiami. I kurso kariūnams teko įdėti daug pastangų studijuojant informatikos ir pažangiųjų technologijų fizikinius pagrindus, tačiau gerai sekėsi mokytis logikos. Antrakursiams sunkiausia – taktika, todėl jai reikėtų skirti daugiau dėmesio ir laiko. Trečiakursiams ne taip paprasta buvo mokytis anglų kalbos ir tarptautinės teisės, tačiau labai gerai įvertintos jų iškalbos meno ir strateginio valdymo žinios. Sunkiausias dalykas pavasario semestrą absolventams buvo tiek anglų, tiek antroji užsienio kalba.

Pavasario semestrą geriausiai mokėsi I kurso kar. Algirdas Navasaitis – 8,60 balo, II kurso kar. Arvydas Bumblauskas – 8,82 balo, III kurso kar. Lina Kievišaitė – 9,00 balo, IV kurso kar. Laimutis Vaičys – 9,37 balo.

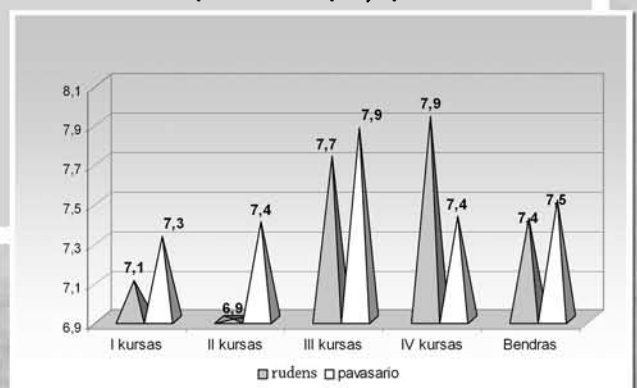
Lyginant 2006–2007 m. m. abiejų semestrų rezultatus matyti, kad bendras visų kursų karybos mokomųjų dalykų pažangumo vidurkis rudens semestrą buvo didesnis negu pavasario: jis siekė 8,0, o pavasario semestrą – 7,4 balo (1 pav.). Tačiau pavasario semestrą geriau sekėsi universitetiniai mokomieji dalykai – 7,6 balo, nors neblogas ir rudens semestro pažangumo vidurkis – 7,4 balo (2 pav.).

2006–2007 m. m. aukščiausi reitingai buvo I kurso kar. Vytenio Bučiaus (abiejų semestrų), II kurso kar. Edvino Liepinio (rudens semestrą) ir kar. Arvydo Bumblausko (pavasario semestrą), III kurso kar. Žilvino Zakarausko (rudens semestrą) ir kar. Dariaus Žibalio bei IV kurso kar. Laimučio Vaičio (pavasario semestrą). Labai malonu, kad Arvydas Bumblauskas ir Laimutis Vaičys yra ne tik geriausiai besimokantys savo kursuose, bet ir pagal reitingą daugiausiai pasiekę kariūnai. Tikėsimės, kad daugiau kariūnų seks jų pavyzdžiu.

2006–2007 m.m. rudens ir pavasario semestrų karybos mokomųjų dalykų rezultatai

2006–2007 m.m. rudens ir pavasario semestrų universitetinių dalykų rezultatai

Mokslo tiriamasis darbas Karo akademijoje

2007 m. rugpjūčio 13 d. Karo akademijos Mokslo centrui vadovauti buvo paskirtas plk. lt. dr. Vaclovas Jonevičius. Žurnalo „Kariūnas“ redakcinė kolegija paprašė naująjį Mokslo centro viršininką pasidalyti savo mintimis apie mokslo tiriamąjį darbą Akademijoje.

Mokslo centras yra Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos padalinys, koordinuojantis mokslo darbą Karo akademijoje vykdant krašto apsaugos sistemai ir Akademijai aktualius tyrimus modernių technologijų taikymo, Lietuvos nacionalinio saugumo problemų tyrimo, karių ugdymo, karybos istorijos ir kitose srityse. Jis taip pat organizuoja seminarus ir konferencijas.

Į Mokslo centro sudėtį įeina kartu su Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutu 2001 m. gruodžio 19 d. įsteigtas Strateginių tyrimų centras, taip pat kartu su Vytauto Didžiojo universitetu 2002 m. sausio 24 d. įsteigtas Karo istorijos centras.

Šiuo metu Mokslo centras dirba visu pajėgumu ir vykdo šiuos uždavinius:

1. Vadovauja mokslo darbui Lietuvos karo akademijoje, vykdo krašto apsaugos sistemai ir LKA aktualius tyrimus modernių technologijų taikymo, Lietuvos nacionalinio saugumo problemų tyrimo, karių ugdymo, karybos istorijos ir kitose srityse.

2. Padeda organizuoti mokslo darbą katedrose ir BKK.

3. Atlieka mokslo darbų, teikiamų KAM, ekspertizes.

4. Organizuoja seminarus ir konferencijas, rezultatų aptarimus, rengia publikacijas, siūlymus dėl tyrimų rezultatų taikymo krašto apsaugos sistemos padaliniuose ir LKA.

5. Bendradarbiauja su Lietuvos ir užsienio šalių mokslo institutais ir universitetais.

Mokslo centro mokslinė veikla plėtojama keletu kryptių:

I. Modernių technologijų kryptis (Taikomųjų mokslų katedra, Inžinerinės vadybos katedra):

Plk. lt. dr. Vaclovas JONEVIČIUS

1. Sprogstamųjų medžiagų ir teršalų detekcija lazeriniais metodais.

2. Motorizuotųjų šaulių kompiuterinės darbo vietos sukūrimas.

3. Matematinio modeliavimo taikymas optimizuojant nanostruktūrinių prietaisų ir medžiagų parametrus.

4. Lietuvos kariuomenės poligonų bei Zoknių aerodromo ekologinės būklės tyrimai.

5. Lietuvos transporto ekonominių, energetinių, ekologinių ir eismo procesų sąveikos tyrimas.

II. Strateginių tyrimų kryptis (Strateginių tyrimų centras):

1. Kompleksiška esminių ir svarbiausių Lietuvos nacionaliniam saugumui pokyčių analizė ir apibendrinimas.

2. Sociologinių tyrimų, susijusių su Lietuvos kariuomenės dalyvavimu misijose ir perėjimo prie profesinės karo tarnybos perspektyvomis bei problemomis, vykdymas.

3. Lietuvos Rytų kaimynų karinės, politinės ir ekonominės raidos tendencijos.

III. Karo istorijos tyrimų

kryptis (Karo istorijos centras):

1. Karo istorijos tyrimų tarptautiniu mastu analizė, Lietuvos karybos terminų kūrimas ir sudarymas.

2. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės karo istorijos šaltinių ir problemų tyrimas.

3. Karo istorijos ir Lietuvos visų epochų Laisvės kovų pristatymas akademinė studijų klausytojams ir visuomenei.

4. Leidinio „Karo archyvas“ rengimas ir leidimas.

IV. Kiti mokslo tiriamieji darbai (Vadybos, Užsienio kalbų, Humanitarinių mokslų katedros, Bazinių karininkų kursų Vado ugdymo ir Fizinio rengimo sekcijos, Atrankos centras):

1. Regioninio bendradarbiavimo saugumo Lietuvai integruojantis į NATO ir Europos Sąjungą tyrimai.

2. Anglų kalbos mokymo veiksmingumo tyrimas.

3. Pilietinio ugdymo plėtra Lietuvos kariuomenėje.

4. Lietuviškos mokyklos raida ir jos sukaupto patyrimo taikymas optimizuojant kariūnų ugdymo procesą.

5. Lyderystė ir jos įtaka vado lyderio ugdymui.

6. Lietuvos karių psichofizinio rengimo programų optimizavimas.

7. Šaukiamojo amžiaus jaunuolių kognityvinių gebėjimų vertinimo metodika.

Dirbdami mokslinį darbą, Karo akademijos dėstytojai, ypač akademinė studijų, turi galimybę kelti savo kvalifikaciją, plėsti akiratį, dalyvauti Lietuvos aukštųjų mokyklų akademinės bendruomenės gyvenime, ir tikrai ne dėl ataskaitų.

Politikos mokslų ir Vadybos

Nukelta į 16 p.

Su mieluoju „Kariūnu“ atsisveikinant

Plk. ltn. dr. Gintautas SURGAILIS,
buvęs „Kariūno“ atsakingasis redaktorius

Prieš penkerius metus visai netikėtai buvau paskirtas „Kariūno“ atsakinguoju redaktoriumi. Ir štai po ketverių metų teko palikti Karo akademiją, o dabar – ir mieląjį „Kariūną“. Taip buvo lemta, kad Krašto apsaugos ministerijos vadovybės sprendimu 2006 m. birželio 1 d. buvau paskirtas Vytauto Didžiojo karo muziejaus direktoriumi. Didžiulis darbo krūvis man nebeleidžia dažnai būti tarp Jūsų, jausti Akademijos pulsą, matyti ir išgyventi problemas, Jūsų džiaugsmus ir rūpesčius, todėl nusprendžiau pasitraukti...

Labai gerai prisimenu pirmąjį posėdį, kai naujai paskirtos redakcinės kolegijos nariams juokaudamas pasakiau, jog, ko gero, greitai padarysime taip, kad „Kariūnas“ taps žurnalu spalvotais viršeliais, ne mažiau kaip 40 puslapių apimties. Tada visi labai smagiai pasijuokėme, tačiau po pusmečio mūsų „Kariūnas“ tapo žurnalu... Ir šiandien jau mažai kas prisimena, koks tada jis buvo.

Be abejo, tai nėra atsakingojo redaktoriaus nuopelnas. Tai visų

tų, kurie rašė, redagavo, fotografavo, kūrė, darbo rezultatas. Redaktorius gal tik šiek tiek vieną padrašino, kitą paskatino, trečią paprašė... kai reikėjo, apgynė „Kariūną“ ir jo pozicijas.

Smagu, kad „Kariūno“ dizainerės dėka šis mūsų leidinys nenusileidžia kitiems krašto apsaugos sistemos žurnalams, o kai kuriuos ir gerokai lenkia, sukeldamas sveiką (o kai kada ir ne visai) pavydą.

Norėčiau nuoširdžiausiai padėkoti „Kariūno“ redakcinei kolegijai, atsakingajam sekretoriui dr. Vytautiui Tininiui, kalbos redaktorei Nijolei Andriušienei, dizaineri Laimai Adlytei, fotografui Kęstučiui Dijokui, visiems „Kariūno“ bendradarbiams, kariūnams ir dėstytojams, kurie rašė straipsnius, Akademijos vadovybei už supratimą ir palaikymą, visam Akademijos kolektyvui. Tik visų Jūsų dėka „Kariūnas“ yra toks, kokį dabar matome.

Visi su „Kariūno“ rengimu susiję darbai, rūpesčiai ir džiaugsmai man teiks įdomiausių ir maloniausių prisiminimų iš darbo Karo akademijoje laikotarpio, o su „Kariūnu“, bent sieloje, liksiu visam laikui – būsiu pats uoliausias ir priekabiausias jo skaitytojas.

Naujajam „Kariūno“ atsakingajam redaktoriui, redakcinei kolegijai ir bendradarbiams nuoširdžiai linkiu dar sėkmingiau tobulinti mielojo „Kariūno“ skiltis, padaryti tai, kas mums anksčiau nepavyko, kad jis iš tikrųjų būtų geriausias Karo akademijos ir visos kariuomenės gyvenimo veidrodis, Karo akademijos įvykių kruopštus metraštininkas, jos tradicijų kūrėjas ir skleidėjas.

Redaktoriaus skiltis

Kpt. Jonas ŠVILPA,
naujasis „Kariūno“ atsakingasis redaktorius

Ko gero, kaip ir kiekvienais metais, nepastebimai prabėgo vasaros atostogos, kurios nuotaikomis, prisiminimais ir patirtais išpūdžiais dar gyvenate ir dalijatės. Tačiau gyvenimo tėkmė kiekvieną iš mūsų neša tolyn, pateikdama vis naujų išbandymų bei iššūkių, kartu patikrindama, ar nenuklydome nuo savo siekių ir užsibrėžtų tikslų.

Naujų mokslo metų pradžios proga LR krašto apsaugos vadovybė ir Akademijos viršininkas visiems Jums, mieli kariūnai, linkėjo viso ko geriausio pasirinkus „nepaprastai atsakingą ir Lietuvai reikalingą profesiją“. Kartu ir aš norėčiau Jums palinkėti, kad studijų metai, praleisti Lietuvos karo akademijoje, būtų vieni iš svarbiausių – savęs įprasminimo ir atradimų laikotarpis. Ir nepriklausomai nuo to, ar tarnausite Lietuvoje, ar tarptautinių misijų rajonuose, kad būtumėte pavyzdys ir autoritetas ne tik savo kariams, bet ir kitų šalių atstovams. Kad į Jus žvelgtų su pasididžiavimu ir pagarba, kad nešiodami trispalvę juostelę ant uniformos visados prisimintumėte turtingą savo šalies istoriją, didžiutumą savo kalba ir jaustumėt atsakomybę pasirinkę karininko profesiją.

Baigdamas norėčiau Jūsų paprašyti ir visus paraginti nepatingėti ir pasidalyti ne tik savo džiaugsmu, gražiomis akimirkomis, bet ir kasdieniais rūpesčiais bei problemomis. Taip prisidėsite prie „Kariūno“ žurnalo leidimo, kad jį būtų įdomu visų pirma Jums patiems skaityti.

Dar kartą visokeriopos Jums sėkmės!

Skandinavija iš arti ir iš toli

Prof. habil. dr. Antanas MAKŠTUTIS

2007 m. rugpjūčio 4–17 dienomis Vadybos katedros Magistro studijų profesorius habil. dr. Antanas Makšutis lankėsi Latvijoje, Estijoje, Suomijoje, Norvegijoje ir Švedijoje, todėl mielai sutiko pasidalyti Skandinavijoje patirtų įvykių ir susitikimų su žmonėmis išspūdžiais.

Iš pradžių norėčiau duoti keltą patarimų vykstantiesiems į Skandinaviją, ypač tolimu maršrutu, nes nuosavu automobiliu per 8 kelionės dienas sausumos keliais nuvažiauju per 4700 km. Prie „Golfo“ vairo teko praleisti daug laiko ir apytiksliai per dieną įveikti per 588 km, be to, keltis 3 keltais. Pirmasis patarimas – techniškai ypač gerai parenkite automobilį, antras – sudarykite tikslų kelionės maršrutą ir kalendorinį grafiką, pasirūpinkite reikalingais materialiniais ir finansiniais ištekliais. Taip pat svarbu kalbėti angliškai ir bent minimaliai išmanyti valstybių teisės reikalavimus bei žmonių gyvenimo papročius.

Kelionės maršrutas: Vilnius–Ryga–Talinas–Helsinkis–Oulu–Svensby (Tromsė)–Mo i

Rana–Trondheimas–Oslos–Stokholmas–Ryga–Vilnius.

Komanda: aš ir vyresnė dukra Laura, kuri taip pat kiekviename maršruto etape kurį laiką vairuodavo automobilį ir nuvažiuodavo tik užmiesčių keliais nuo 150 iki 250 km. Reikia pasakyti, kad sunkiausi maršrutai – Norvegijos keliais.

Viešbučių rezervavimas: internetu per pasaulinę duomenų bazę ne vėliau kaip prieš mėnesį ir būtinai su banko kortelės duomenų baze. Būtina prisiminti, kad į viešbutį privalu atvykti laiku, nes neatvykus gyventi vis tiek dalis pinigų iš sąskaitos bus nurašyta.

Išlaidos: mažiausios – Estijoje, kur kas brangiau Suomijoje, labai brangu Norvegijoje ir tų patį brangiau, palyginti su Suomija, Švedijoje. Pavyzdžiui, E-95 benzino 1 litro kaina: Lietuvoje – 3,20, Estijoje – 2,11, Suomijoje – 4,65, Norvegijoje – 5,22 Lt (Latvijoje ir Švedijoje degalų nepirkome). Alaus bokalas Norvegijoje kainavo 25–30, Švedijoje – 22–25 Lt. Skandinavijoje už automobilio stovėjimą darbo dienomis nuo 18.00 iki 8.00 val. ir

poilsio dienomis visą parą stovėjimo vietose gatvėje nereikia mokėti, tačiau Osle viešbučio automobilių stovėjimo aikštelėje 1 para kainuoja 30, Stokholme – 50 Lt. Viešbučių kainos labai skirtingos, tačiau Norvegijoje, Ranoje ir Trandheime, taip pat Stokholme gerokai brangiau nei Osle. Vidutiniškai dvivietis numeris parai kainavo nuo 230 iki 600 Lt, keltis keltu dviem asmenims su automobiliu – nuo 288 (Talinas–Helsinkis, 1,5 val.) iki 750 Lt (Stokholmas–Ryga, 18 val.).

O dabar palyginkime kai kurias kainas ir mūsų galimybes. Pavyzdžiui, 1 darbo val. įkainis Norvegijoje – 118 Norvegijos kronų (sprendžiu pagal sūnaus darbo sutartį), t.y. 51,30 Lt, darbo diena – 7,5 val., taigi susidaro 374,75 Lt. Atidirbus 3 mėn., jei teigiama žmonių, pas kuriuos dirbta, atsiliepimai, galima sudaryti sutartį 1 metams. Žmonėms, apie kuriuos gauta neigiamų atsiliepimų, darbo Norvegijoje nėra: nelegaliai dirbti vietos gyventojai nepriima, nes už 7,5 val. darbo dieną moka atitinkama valstybės įstaiga ir perveda pinigus į sąskaitą banke. Jei vietos gyventojai darbuotojo (kuris jiems priskirtas pagal sutartį) prašo dirbti viršvalandžius, tuomet jie patys už tą laiką ir moka – o įkainis – dvigubas – be to, grynaisiais į rankas. Atidirbus Norvegijoje 3 mėn. ir atvykus pakartotinai dirb-

ti, valstybės institucija visus metus (12 mėn.) kiekvieną mėnesį į sąskaitą banke perveda per 1000 Lt. Čia pateikiamas pavyzdys iš Norvegijos Šiaurės Tromsės regiono, kur pusę metų trunka diena ir pusę – naktis.

Vietos gyventojai norvegai kalba norvegiškai, tačiau su turistais gana gerai susikalba ir angliškai. Norvegai palaiko socialdemokratų politikos liniją kaip pažangią dėl žmogaus ir šeimos rėmimo politikos. Gyvenimo lygis labai aukštas. Įprasta, kad viena šeima turi du gyvenamuosius namus: vienas – tėvų, o naują statosi vaikai sau, paprastai labai modernų. Pagrindinė statybinė medžiaga – mediena, kuri vietos sąlygomis labai pigi, tačiau brangi darbo jėga, todėl vietos gyventojai labai daug dirba patys, o samdo tik tokiems sunkiems ir monotoniškiems darbams kaip gyvulių ir jų pastatų priežiūra, nors visi darbai mechanizuoti, naudojama naujausia technika.

Norvegijos gamtos sąlygos ypatingos. Vasara trumpa – iki 3 mėn., temperatūra – 18–22°C. Rugsėjo antra pusė – jau rudo, žiemą – -15–20°C. Kalnai aplink ir šalia jūros įlankų, kurios labai ilgos ir gana plačios, gylis siekia daugiau kaip 100–150 metrų. Vasarą kalnuose – nenutirpstantis sniegas ir bėgantys upeliai. Gamtos pokyčiai labai staigūs: įlankos būna ramios, tačiau per 1–2 val. pakyla 1,5 m ir daugiau aukščio bangos. Visi vietos gyventojai yra ir žvejai, nors pagrindinis jų verslas – gyvulininkystė (karvės, avys, ožkos). Daugiausia žvejojamos menkės, kurios sveria nuo 6 iki 25 kg ir daugiau, iki 3 kg paprastai paleidžiamos. Vietos augmenija – spygliuočiai ir lapuočiai. Nuostabi gamta. Rugsėjo pradžioje miškuose daug grybų (baravykų, raudonikių, lepšių) ir uogų (aviečių, žemuogių ir kitų), tačiau vietos gyventojai jų nerenka ir nevalgo. Tačiau šias gėrybes vertina mūsų žmonės iš Lietuvos, tuomet vietos gyventojai stebisi ir sako: „Rytoj mirsi.“ Kai pakvieti paragauti, atsisako: „Oi, ne...“

Norvegija (apskritai Skandinavija) garsi savo gerais keliais ir tuneliais, tačiau automobilių greitis šalyje dažniausiai ribojamas iki

80 km/val., kitokių greitį nurodo kelio ženklai. Štai magistralėje, einančioje iš Tromsės į Rana ir Oslą (E 6), leidžiamas įvairus greitis, vietomis 30–40 km/val. Ši daugiau kaip 2000 km ilgio trasa vingiuoja beveik per visą Norvegiją, dažnai kyla į kalnus ir leidžiasi žemyn. Keliautoją džiugina nepakartojami gamtos vaizdai. Aukščiausia vieta, kuria teko važiuoti, buvo iki 3000 m virš jūros lygio, o ilgiausias tunelis – 8850 m, taip pat įrengtas aukštai virš jūros lygio.

Suomijos gamta įspūdinga, tačiau trūksta kalnų. Keliai puikūs, greitis – iki 130 km/val. Tolstant nuo Helsinkio į Norvegijos pusę augmenija žemėja, o keliai siaurėja. Tai sukelia ir nemalonių pojūčių (rodos, nežinai, kur ir ko važiuoji...).

Švediją pervažiuojame iki 90 km/val. greičiu, magistralėmis – iki 110 km/val. Taip pat puiki gamta. Matyti, kad žmonės gyvena labai gerai.

Apskritai kelionė buvo labai sėkminga, tik vienoje vietoje norvegų policija sustabdė vokiečių automobilį, kuris nuokalnėje lenkdamas mus gerokai viršijo greitį. Manau, kad vokiečiai sumokėjo iki 10000 norvegiškų kronų baudą (4000–4500 Lt), nes greitis buvo viršytas apie 40 km.

Ypač gerą įspūdį paliko valstybinių sienų pervažiavimas. Tarp Suomijos ir Norvegijos prie ženklo „Stop“ stovėjome tik 15 sekundžių. Iš Norvegijos į Švediją įvažiuojame 30 km/val. greičiu (toks nurodytas kelio ženkluose) be sustojimo, tačiau Rygoje latviai jau gerokai „papurtė“: dokumentai, vairuotojo pažymėjimas, ką veži, kur buvai, ir apskritai – ko čia važinėji, griežta rusų kalba.

Apibendrinant reikėtų pasakyti, kad tik vieną kartą gyvenime gali organizuoti šiuo maršrutu tokią nuostabią kelionę.

Ir dar apie kontrastus. Šiaurės norvegai labai skiriasi nuo Oslo gyventojų. Čia, kur mišrios šeimos (Europos, Azijos, Afrikos atstovai), tikra „globalizacija“: kad ir kaip keista, norvegai dažnai įsivaikina vaikus iš Azijos, tačiau nepavyko sužinoti, kodėl būtent iš ten. Stokholmas skiriasi nuo Oslo žmonių gyvenimo būdu ir elgsena, santūrumu.

Ši kelionė buvo pažintinė, ga-

lima sakyti, mokomoji. Surinkta daug įvairios informacijos, kuri bus išanalizuota ir panaudota tiesioginiame darbe, tiek gyvenime, Lietuvoje plėtojant demokratiją ir pažangą, nes mums tik atrodo, kad mus jau pasiekė globalizacija. Deja, dar tik jos pradžia, o rezultatai išryškės po 2–5 metų.

Baigdamas norėčiau padėkoti visiems sutiktiems aplankyti šalių žmonėms, nes jie buvo ypač mandagūs ir dėmesingi, ko mums ir linkiu iš jų pasimokyti.

Žygis „Lietuvos studentai Lietuvai '07 – vasara“

Kariūnų tarybos narė žygio organizatorė kar. Indrė VAITIEKŪNAITĖ

Sveiki sugrįžę po vasaros atostogų! Kad ir kaip būtų gaila, viskas, kas gera, kada nors baigiasi. Baigėsi rugsėjis, nauji mokslo metai ima įgauti pagreitį. Kariūnų tarybos nariai, grįžę po vasaros atostogų ir stažuocių, vėl kupini idėjų. Tikimės, bent dalį iš jų mums pavyks įgyvendinti šiais metais.

Vienas didžiausių praėjusių mokslo metų laimėjimų – įgyvendintas studentų ir kariūnų lavinamasis projektas: surengta konferencija „Lietuvos jaunimo pilietinio ugdymo problemos“, be to, 41 studentui iš įvairių Lietuvos universitetų buvo suteikta galimybė balandžio 16–21 dienomis susipažinti su kariūnų gyvenimu. Vos per savaitę nepažįstami žmonės susivienijo į vieną kuopą. Studentai mokėsi rikiuotės elementų, „krimto“ karybos mokslus: pirmą kartą jie susidūrė su karo inžinerija, ginkluote ir šaudyba, taktika. Visiems be išimties teko paragauti ne visuomet saldžios kariūnų duonos. Po šio renginio išgirdome daug atsiliepimų. Nereikia stebėtis – juk tai buvo „pirmasis blynas“, kurio patobulintą versiją tikimės pateikti dar šiais metais.

Projektui pasibaigus studentai išvažinėjo po savo gimtuosius miestus, bet Karo akademijoje patirti išpūdžiai neišblėso. Gavome laiškus su atsiliepimais ir pageidavimais dar kada nors susitikti. Atėjo vasara, atostogų metas. Akademijos vartai užsidarė iki rugsėjo, tad reikėjo kažką sugalvoti. Bendrai nutarėme surengti žygį „Lietuvos studentai Lietuvai '07 – vasara“ dalyviams. Parašėme „kovinį įsakymą“, išsirinkome datą ir vietą. Keliavome traukiniu maršrutu Vilnius–Zervynos–Vilnius.

Susitikimas Vilniaus geležinkelio stotyje buvo kažkoks nepaprastas. Du ilgus mėnesius nesimatę, beveik ginklo broliais tapę tiek kariūnai, tiek studentai dar gyveno įsiminti-

niausiomis projekto akimirkomis.

Susėdę traukinyje, pakeliui į tarpinį žygio tašką, paskelbėme savo kovinį įsakymą. Išlipome Zervynų kaimelyje ir čia praleidome gerą pusdienį. Senovinis kaimas – senoviniai pastatai, kryžiai ir labai draugiški gyventojai – visiems patiko. Netikėtai užsukę į vieno zervyniečio sodybą atradome senienų muziejų. Kas matavosi seną vokiečio kareivio uniformos švarką, kas susidomėjo šalmu su kiaušais perėjusių kulku skylutėmis... Užėjome ir į senų buities rakandų prikraudą kluoną, iš ten pasiėmusios seną dalgį merginos bandė šienauti žolę kolekcininko kieme. Gražu buvo pažiūrėti, o ir oras pasitaikė palankus. Karštą vasaros popietę, palikę muziejų, sugriuvoje ant pievutės šalia seno kluono. Papietavome ir patraukėme tolyn Ūlos upės šlaitais.

Kaip tik tuo metu, kai buvo organizuojamas šis žygis, šalia netoliese esančio Mekšrinio ežero buvo įsikūrusi vaikų poilsio ir sporto stovykla. Pažinojome kelis vadovus, tad jie mums leido pasidžiaugti šaudymu iš lanko, pneumatinio šautuvo. Išsimaudę ežere traukėme toliau, nes galinė susitelkimo vieta buvo suplanuota Mančiagirės stovyklavietėje. Ėjome palei upę, todėl teko ne kartą paprakaituoti leidžiantis nuo stataus šlaito arba į jį kylant. Ūla – nepaprasto grožio upė, žavinti išpūdingais skardžiais ir šlaitais.

Pats vasaros gražumas – žaidžia žalios lapijos spalvos, čiurlena upė... Prisižiūrėjom didelių skruzdėlynių, paragavom tyro šaltinio vandens. Kol pasiekėme stovyklavietę, pririnkome nemažą pusmaišį grybų, tačiau jie paskui kažkur mistiškai dingo.

Į Mančiagirės stovyklavietę atvykę jau pavakary surinkome visas aplinkui besimėtančias šiukšles, sutvarkėme aplinką, parūpinome

malkų vakaro laužui ir valandėlę pailsinome kojas. Žinoma, tiems, kurie buvo atsakingi už tolesnę programą, ilsėtis nebuvo kada. Studentai nė nenumanė, kad netrukus įvyks „priešo snaiperių apšaudymas“.

Netikėtai buvo duota koman-

Piligriminė kelionė į Lurdą

Kar. Vytenis BUČIUS

da: „Dėmesio! 10 minučių sporto aprangai apsivilkti!“ Išrikiavome jau persirengusių studentų būrį ir paskelbėme veiksmų planą. Gera mankšta prieš vakarinę dalį buvo visai ne pro šalį. Visi puikiai susidorojo su gautomis užduotimis. Visą tą laiką imitacinė grupė sprogdino petardas ir imitavo priešų ugnį. Ištvėrė krosas baigėsi maudynėmis šaltame Ūlos vandenyje. Pavargę ir šlapi pasišildėme prie laužo, persirengėme ir susėdome į bendrą ratą.

Studentai nebūtų studentai, o kariūnai nebūtų kariūnai, jei nesusigalvotų sau kokių linksmybių. Iki vėlyvos nakties žaidėme įvairiausių žaidimus, kūrenome laužą, kepėme dešreles. Galų gale dauguma išsiskirstė miegoti, nors buvo ir tokių, kurie išbuvo iki pat ryto. Ryte atsikėlę pradėjome ruoštis išvykti atgaliniu maršrutu iki geležinkelio stotelės Zervynose. Teko susirinkti visus daiktus, susilankstyti palapines. Smagu buvo stovyklavietę palikti tvarkingesnę nei radome. Kelias atgal pasirodė trumpesnis nei į priekį. Pakeliui dar sykį išsimaudėme ežere. Tik stotelėje pasijutome šiek tiek nuvargę. Studentams nebuvo lengva nešti sunkias kuprines. Atvažiavus traukiniui, sulipome ir pakeliui namo dalijomės maistu, kuris dar buvo likęs po ilgos žygio paros.

Vilniaus geležinkelio stotyje atėjo laikas skirtis. Smagu buvo žiūrėti į darnią kompaniją jaunų žmonių. Šypsėnos įstrigo ilgam, gavome nuoširdžius „ačiū“ dovanų už tai, kad nepagailėjome pastangų ir laiko žygiui surengti. Visi išsiskirstė su mintimi, kad tai buvo tik pirmas toks žygis – „Lietuvos studentai Lietuvai '07 – vasara“. Išėjus šiam „Kariūno“ numeriui jau bus įvykęs rudens žygis, kuris, tikimės, bus ne prastesnis negu surengtas vasarą.

Kiekvieną kartą kažkam pasibaigus galima pasisemti žinių, idėjų ir patirties. Taip nutiko ir įgyvendinus šį projektą. Taip bus ir dar daugybę kartų kažką rengiant. Šis bendras savarankiškai suburtas žygis parodė, kad ne visuomet reikalinga aukštesnė vadovybė – kartais užtenka vien tik novo ir šiek tiek pastangų, kad ne tik tau pačiam, bet ir aplinkiniams būtų gera.

Lurdas – viena nuostabiausių vietų pasaulyje, pribloškianti čia atvykusius žmones ne vien išpūdinga gamta, bet ir tikinčiųjų gausa bei jų sukurta ypatinga atmosfera. Čia 1858 metais mažametei malūnininko dukteriai Bernadetai oloje apsireiškė Mergelė Marija.

Šiais metais Lurde vyko jau 49-asis piligriminis pasaulio kariuomenių atstovų susirinkimas, kuriame dalyvavo daugiau kaip 16 000 karių iš 32 skirtingų krikščioniškų valstybių. Gegužės 7-ąją iš Krašto apsaugos ministerijos aikštės į piligriminę kelionę išvyko 40 Lietuvos kariuomenės atstovų, tarp kurių buvo ir 6 Lietuvos karo akademijos I–IV kurso kariūnai, delegacija.

Pagrindinis kariūnų tikslas buvo atstovauti mūsų šaliai įvairiuose renginiuose nešant Lietuvos trispalvę. Nors renginiai trukdavo gana ilgai ir oro temperatūra buvo aukšta, reikėjo stovėti pasitempus, nes buvome nuolat fotografuojami ir kalbinami.

Žmonės ypač domėjosi, iš kokios valstybės esame, ir gyrė mūsų paradines uniformas. Turbūt labiausiai kariūnams įsiminė ligojiams skirta eiseną. Ji vyko vėlai vakare. Kiekvienas privalėjo turėti uždegtą žvakelę. Reginys ir atmosfera buvo daugiau negu išpūdingi. To apsausti neįmanoma... Kur tik pažvelgsi – mirga žvakių jūra, o žmonės gieda giesmes, kurios leidžia pasijusti vienos didelės krikščioniškosios bendruomenės nariais.

Nors išpūdžių patyrėme daug, labiausiai buvome nustebinti, kaip žmonės gerbia Lietuvą. Gatvėse mus dažnai sustabdydavo įvairių tautybių piligrimai, kurie gyrė mūsų valstybę už tai, kad ji taip sunkiai išsikovojo Nepriklausomybę ir pasaulyje pelnė pripažinimą. Vienas Prancūzijos kariuomenės karininkas, dalyvavęs 1991 m. sausio 13-osios įvykiuose, sustabdęs mus miestelyje, laužyta lietuvių kalba pasakė, jog jo širdis visuomet priklausys Lietuvai.

Vizitas į Briuselį

Kar. Tomas ŠYVOKAS

Š. m. rugsėjo pradžioje teko lankytis Briuselyje. Todėl norėčiau pasidalyti su žurnalo skaitytojais savo išpūdžiais.

Dar pavasarį teko dalyvauti Lietuvos Respublikos Seime surengtoje konferencijoje-imitaciniame žaidime „Kaip veikia NATO?“ Šio renginio metu buvo atrinkti geriausiai pasirodę dalyviai, kuriems kaip paskatinimas buvo suteikta galimybė apsilankyti NATO vadavietėje, Europos Parlamente ir kitose Briuselyje esančiose institucijose. Tarp šių laimingųjų patekau ir aš.

Pirmiausia apsilankėme NATO vadavietėje. Čia mus pasitiko NATO Viešosios diplomatijos skyriaus atstovė Baltijos šalims Nerin-ga Vaisbrodė. Ji bendrai supažindino su NATO veikla, struktūra, apžvelgė Aljanso transformacijos procesą. Vėliau klausėmės čekų atstovo pranešimo apie NATO ir Rusijos santykius. Po pietų jau laukė Lietuvos atstovybės prie NATO di-

plomatai, kurie pristatė savo veiklą, atsakė į iškilusius klausimus, kurių buvo gana daug. Juk ne dažnai gali patekti į tokią instituciją ir tiesiogiai pabendrauti su žmonėmis, kurie konkrečiai dirba NATO vadavietėje.

Kitą dieną lankėmės Europos Parlamente, kur taip pat laukė išsamus šios institucijos pristatymas. Visiems išpūdį padarė salė, kurioje posėdžiauja europarlamentarai.

Iš ten nuvykome į Lietuvos ambasadą Belgijoje. Čia taip pat maloniai buvome sutikti mūsų diplomatų, kurie aprodė ambasados patalpas, papasakojo jos įkūrimo istoriją, o galiausiai suteikė daug žinių apie diplomatinį darbą, jo specifiką. Tai buvo labai naudinga, nes tokios informacijos vargu ar įmanoma rasti kokiame nors vadovyje.

Be oficialių vizitų, vakarais buvo numatyta nemažai įvairių kultūrinių išvykų.

Ši išvyka iš tiesų buvo naudinga ir pateisino visus lūkesčius.

Kariūnų požiūris į studijas Lietuvos karo akademijoje

*Kpt. Rolanda KAZLAUSKAITĖ-MARKELIENĖ,
doc. Audronė PETRAUSKAITĖ*

2007 m. liepos 2–5 d. Lietuvos karo akademijoje buvo atliekamas bandomasis anketinis tyrimas, kuriame dalyvavo 154 pagal personalo vadybos, transporto inžinerijos ir tarptautinių santykių studijų programas besimokantys I–IV kurso kariūnai. Apklausos anketoje jiems buvo pateikta 10 uždavimų, pusiau atvirų ir atvirų klausimų, į kuriuos atsakant buvo prašoma įvertinti studijas Akademijoje. Tyrėjų tikslas buvo gauti informacijos apie kariūnų požiūrį į universitetines ir karybos studijas bei lyderio ugdymo kursą. Anketinio tyrimo medžiaga buvo apsvaistyta Akademijos taryboje ir visose katedrose. Apklausos duomenys išryškino tam tikras kariūnų požiūrio į studijas tendencijas. Jais remiantis ateityje bus galima tobulinti mokymo procesą ir pašalinti esamus trūkumus.

Apklausos duomenimis, dauguma kariūnų mano, kad didžiausią įtaką jų asmenybės brandai studijų Lietuvos karo akademijoje metu daro karybos ir universitetinės studijos. Palyginus I–IV kurso kariūnų atsakymus galima teigti, kad tendencija yra beveik ta pati, išskyrus lyderio ugdymo kurso įtakos asmenybės brandai vertinimą. 15% I kurso ir 10% II kurso kariūnų nurodė, kad šis kursas jų brandos procesui turėjo įtakos. Kritiškiau lyderio ugdymo kursą vertino III ir IV kursų kariūnai, kurie nurodė, kad kursas nepadarė jokios įtakos jų asmenybės brandai. Kadingi tyrimas buvo bandomasis, tokio požiūrio priežastys taip ir liko neatskleistos, dėl to reikėtų išsamesnių tyrimų.

Paprašyti nurodyti, kas trukdė įsisavinti karybos ir universitetinių studijų bei lyderio ugdymo kurso programas, dauguma I–IV kurso respondentų nurodė keletą pagrindinių priežasčių. Tai laiko saviruošai stoka, neįdomus dėstomo dalyko turinys, blogas darbo planavimas ir nepakankamas motyvavimas mokytis. Daugumai respondentų kontrolės stoka nebuvo lemiamas veiksnys, trukdantis įsisavinti tiek karybos, tiek universitetinių studijų, tiek lyderio ugdymo kurso programas.

Dauguma respondentų dėstytojų metodikas vertino „gerai“ (lyderio ugdymo kurso – 30% kariūnų, universitetinių studijų – 64%, karybos – 73%).

Paprašyti nurodyti, ką reikėtų tobulinti, dauguma kariūnų pažymėjo, kad turėtų būti didinamas karybos studijų valandų skaičius, nagrinėjamos aktualesnės temos, tobulinamas medžiagos išdėstymas ir programos turinys, taip pat gerinama dalykų dėstytojų metodika.

Dalis kariūnų kaip įdomiausias karybos studijų dalykus nurodė šaudybą ir ginkluotę bei taktiką. Tarp įdomiausių universitetinių studijų dalykų buvo paminėti net 23, tačiau tokių ryškių lyderių, kaip minėtos karybos disciplinos, nėra.

Anketoje kariūnai pateikė savo siūlymus, kaip reikėtų tobulinti karybos ir universitetines studijas bei lyderio ugdymo kursą. Juos išanalizavus, bus atsižvelgta numatant prioritėtines mokymo proceso tobulinimo kryptis.

Dėl karybos studijų gerinimo kariūnų pateikti pagrindiniai siūlymai yra orientuoti į tai, kad teorinė medžiaga turėtų būti kuo labiau siejama su praktinėmis užduotimis ir kariuomenės aktualijomis. Respondentai siūlo kviešti dėstyti misijose da-

lyvavusius karininkus, skatinti kritiškai suvokti mokomąją medžiagą, daugiau dėmesio skirti ir kitiems karybos dalykams, ne tik taktikai ir ginkluotei.

Norėdami pagerinti mokymo proceso kokybę, universitetinių katedrų dėstytojai turėtų pagalvoti apie kariūnų siūlymus skirti daugiau laiko savarankiškomis studijoms, peržiūrėti ir tobulinti programas, dėstytojų metodiką, daugiau naudoti vaizdinių mokymo priemonių ir informacinių technologijų.

Daug siūlymų kariūnai, ypač absolventai, pateikė dėl lyderio ugdymo kurso tobulinimo. Jie siūlo aktualizuoti šio kurso temas, daugiau remtis Lietuvos patirtimi, tobulinti dėstytojų metodiką ir metodologiją.

Atlikus kariūnų apklausą išsiaiškinta kariūnų nuomonė apie žinių ir įgūdžių vertinimo sistemą LKA. 38% I–IV kurso respondentų nurodė, kad vertinimo sistema yra objektyvi, 48% – kad subjektyvi, 14% šiuo klausimu neturėjo nuomonės.

Tokio pobūdžio tyrimas Akademijoje atliktas pirmą kartą, todėl jis nebuvo visapusiškas ir išsamus. Be to, ir kariūnų atsakymų negalima vertinti vienareikšmiškai. Tačiau ši anketinė apklausa atskleidė tendencijas, į kurias būtina atsižvelgti tobulinant ir plėtojant kariūnų ugdymo procesą.

Apklausa rodo, kad mokymo proceso organizavimo tobulinimui turi būti skiriama dar daugiau dėmesio. Kariūnų ugdymas yra bendras darbas, procesas, kuriame dalyvauja ir pedagogai, ir vadovaujantys karininkai, ir visas LKA personalas. Todėl manome, kad kariūnų požiūris į studijas galėtų padėti visiems mokymo proceso organizatoriams savikritiškai ir įdėmiai išanalizuoti savo darbo dalį ir Lietuvos karo akademijoje pagerinti mokymo kokybę.

Apie karininko (lyderio) ugdymą bus rašoma kitame „Kariūno“ numeryje

Pirmoji stažuotė

Kar. Mindaugas SUKACKAS

Vienuolika kariūnų, ką tik baigusią antrąjį kursą, turėjo puikią progą stažuotę atlikti LKA, kur atvyko jaunieji kariūnai. Kaip naujokams, taip ir mums tai buvo naujas iššūkis. Tad stažuotė tapo abipusiu mokymosi procesu.

Nors ši stažuotė ir buvo pirmoji, ją galima vadinti gana vykusia. Jau pirmąją dieną atsakingai ėmėmės darbų: rašėme planus-konpektus, vedėme pratybas, stengėmės naujokus supažindinti su LKA tvarka bei perteikti kitas reikalingas žinias. Palikę nevaržomo gyvenimo malonumus ir patogumus, jaunieji mūsų kolegos, patekė į naują ir visiškai kitokią, nei buvo įpratę, aplinką, sutriko. Keletą dienų jų akyse galima buvo išvystyti netikrumą. Tačiau padedami mūsų – trečiojo kurso kariūnų, jie įgijo daugiau jėgų ir pasitikėjimo savimi.

Ir mes stengėmės įgyti jų pasitikėjimą, o jie savo ruožtu – atskleisti kiekvieną savo teigiamą savybę. Toks bedradarbiavimas visos stažuotės metu davė teigiamų rezultatų: įgijome vertingos patirties,

išmokome, kaip reikia elgtis su pavaldiniais įvairiose situacijose.

Stažuotę stebėję ir vertinę karininkai neturėjo didelių priekaištų, nors patys jautėme, kad vadovavimo darbą dar reikėtų tobulinti daugeliu aspektų. Žinoma, pasitaikydavo nereikšmingų nesusipratimų, kurie stažuotei didelės įtakos neturėjo. Mokėmės iš savo klaidų ir nesėkmių, tad tikimės, kad ateityje vykšančių stažuotčių metu ar po poros metų nuvykę į karinius dalinius jau tinkamai ir be priekaištų atliksime pavestas užduotis.

Stažuotės žurnaluose kiekvienas apie save perskaitė teigiamus atsiliepimus supratome, kad visų savačių darbas buvo įvertintas teigiamai. Tikimės, jog iš pratybų Pabradėje grįžę pirmakursiai parodys visas bazinio kurso metu įgytas žinias, o mes, trečiojo kurso kariūnai, galėsime drąsiai didžiūdamiesiems teigti, kad mūsų stažuotės rezultatas pasiektas – Akademijoje studijuos motyvuoti, suvokiantys savo tikslą ir trokštantys naujų žinių I kurso kariūnai.

Seržantai mėnesiui

Kar. Robertas ŽIŪKAS

Tikriausiai būtų galima ir kitaip pasakyti, kas buvome mes, didžioji dalis būsimų trečiojo kurso kariūnų, paskutines vasaros savaites praleidę stažuotėje. Jei šis apibūdinimas yra ir ne pats mieliausias, tai bent jau arčiau tiesos.

Rugpjūčio 6 dieną 32 kariūnai, sėkmingai baigę antrąjį kursą, išvyko į Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos mokomąjį pulką.

Kelionė prasidėjo anksti ryte. Nors ir nedaug miegoję, visi pakiliuos nuotaikos ir kupini entuziazmo važiuojame tradiciniu Akademijos transportu. Nuvykę į pulką, vadovaujami kpt. M. Matuko, kuris kartu buvo ir stažuotės vadovas, susirinkome 1-ojo bataliono pasitarimų salėje, kur mus pasitiko Moko-

mojo pulko vadovybė. Kamuojami nežinomybės jausmo išsiskirstėme po savo naujuosius „namus“. Smalsumas, sumišęs su jauduliu dėl neišvengiamos būtinybės prisitaikyti prie neįprastų gyvenimo sąlygų, naujos tvarkos, naujų žmonių ir vadovavimo stiliaus, – taip būtų galima apibūdinti pirmąsias valandas. Tačiau Akademijoje praleisti dveji metai nenuėjo veltui – sugebėjimas greitai priimti naujoves ir susigyventi buvo sėkmingai išnaudotas. Naujieji mūsų kolegos vadai – kuopų seržantai ir karininkai – tikrai daug prisidėjo, kad jaustumės gerai ir patogiai. Jie negailėjo patarimų, bet kartu suteikė daug veiksmų laisvės ir leido pajusti tikrąjį seržanto kasdienio darbo skonį.

Tiesa, reikėtų paminėti, kad pirmosios keturios dienos daugumai kariūnų buvo „laisvos“. Suprantama, iš dalies. Naujokų šaukimas įvyko tik rugpjūčio 10 dieną, o iki tol turėjome daug laiko susipažinti su pulko vidaus tvarka, gyvenimo ritmu, kuopų dokumentacija, vadovavimo reikalavimais, darbo su šaukstiniais ypatumais. Iš pradžių šiek tiek nusivylėme, jog teks laukti, tačiau vėliau pamatėme, kad šis laikotarpis padėjo pajusti tarnybos ritmą. Sutikę jaunuosius karius, jau galėjome jaustis pakankamai tvirti.

Keturios savaitės prabėgo tikrai greitai – kasdien naujos pratybos, nauja patirtis, nesibaigiantis lakstymas ir reikalų tvarkymas. Dienos tirpo, neišvengiamai artėjo stažuotės pabaiga. Smagiausia buvo stebėti savo darbo rezultatus – kaip paprasti jaunuoliai, kurių dauguma apie kariuomenę tebuvo girdėję iš spaudos ir televizijos, jaunieji šaukstiniai, tapo tikrais kariais: po truputį perprato Rikiuotės statuto reikalavimus, įgijo taktikos, topografijos, istorijos žinių, tapo fiziškai tvirtesni. Mes, kaip jaunieji vadai, bene pirmą kartą realiomis sąlygomis galėjome save išbandyti, susipažinti su vadovavimo subtilybėmis, pamatyti savo trūkumus ir privalumus. Kai kam tai buvo pirmasis žingsnis ieškant savo vadovavimo stiliaus.

Norėčiau pasidžiaugti, kad visus iškilusius sunkumus kariūnai sėkmingai įveikė, įgijo neįkainojamos patirties ir galbūt vieną iš paskutiniųjų galimybių padirbėti su privalomosios pradinės karo tarnybos kariais (visi žino, kad ateityje Lietuvos kariuomenė greičiausia bus profesionali). Tikriausiai neprieštaraus nė vienas Mokomajame pulke stažuotę atlikęs kariūnas, jei visų vardu padėkosi visiems Karo akademijos karininkams ir instruktoriams, kurie mus mokė dvejus metus, tarsi nuoširdų ačiū Mokomojo pulko vadovybei ir mūsų buvusiems stažuotės vadovams, seržantams už nuolatines pastangas taisant klaidas ir draugiškus patarimus daugeliu klausimų.

Tikiu, kad ateityje stažuotčių tik daugės, nes šiuo atveju, kaip niekada, tinka sena išmintis: „Geriau vieną kartą pamatyti, nei šimtą kartų išgirsti.“

Studentų asamblėja: nuo diskusijų apie lietuvių tapatybę iki šokių Lietuvoje

Laura ŠUKEVIČIŪTĖ

Rugpjūčio 26–28 dienomis Lietuvos studentų sąjunga (LSS) kvietė į pajūrį dalyvauti metinėje asamblėjoje. Tris dienas Palangoje ir Šventonoje netilo aukštųjų mokyklų studentų savivaldų atstovų, LSS „Alumni“, politikos ir visuomenės veikėjų, renginio svečių balsai. Pirmosios dienos konferencijoje, neformaliose diskusijose ir susibūrimuose ieškota atsakymo į klausimus, ką reiškia būti lietuviu, kokia aukštojo mokslo reikšmė ugdant pilietiškumą ir kaip išlikti savimi. Tarp intensyvaus darbo ir diskusijų taip pat rasta laiko ant jūros kranto žiūrėti tradicinius LSS laužus ir atšvęsti 16-ąją organizacijos gimtadienį.

Nori išlikti savimi – žinok, kas esi

LSS asamblėją pradėjo Palangoje vykusią konferenciją.

„Ši konferencija buvo svarbi dėl to, kad Lietuvoje jauni žmonės turėtų susirūpinti tapatybės klausimu. Vienas svarbiausių dalykų buvo atrasti, kodėl lietuvis netapatina savęs su lietuviu, kokie gali būti to padariniai. Čia buvo aptarti visi įmanomi variantai ir remiantis pranešimais padarytos tam tikros išvados.

Manau, kad studentų atstovybių lyderiams visa tai buvo postūmis toliau veikti, žiūrėti ir galvoti, kad tapatybė visų būtų suvokiama vienodai, kad visi suprastume, kodėl esame ir turime išlikti lietuviai. Tai buvo pasakyta asamblėjoje ir turėtų būti perduota „masėms“, t. y. vi-

sai studentijai“, – po konferencijos mintimis dalijosi Vytauto Didžiojo universiteto Studentų atstovybės prezidentas Mantas Simanavičius.

Kiekvienas pranešėjas į tapatybės klausimą pažvelgė skirtingu aspektu. LSS garbės narys, Lietuvos ambasadorius Jungtinėje Karalystėje Vygaudas Ušackas nagrinėjo dvigubos pilietybės problemą, Europos Parlamento narys prof. V. Landsbergis, remdamasis lietuvių

kurencingas, o muzikologas doc. V. Gerulaitis – ar tikrai lietuviai yra dainuojanti tauta. Pranešimus taip pat skaitė Švietimo ir mokslo ministerijos sekretorius G. Viliūnas, Lietuvos Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signatarė N. Oželytė, žurnalistas V. Savukynas.

Konferencijoje akcentuota, kad norint išlikti savimi pirmiausia reikia suvokti, kas esi. Taip pat nuskambėjo mintis, kad tapatybė yra

Prof. Vytautas Landsbergis ir Lietuvos studentų sąjungos prezidentas Jonas Okunis

literatūros klasikų darbais, aptarė lietuviškos tapatybės raidą amžių tėkmėje. Lekt. M. Drunga studentus ragino atsikratyti tautinių stereotipų, būti įdomesnius už konkurentus, siekti ne diplomo, o žinių. Ekonomistė A. Maldeikienė kėlė klausimą, ar lietuvis yra kon-

dinamiška, kinta bėgant laikui ir vykstant istoriniams lūžiams, todėl tapatybės suvokimo kaitos bijoti nereikia, tai – natūralus procesas.

Antrąją dieną tapatybės klausimas buvo aptartas kartu su prof. L. Donskiu. Studentams buvo demonstruojamas gruzinų režisie-

riaus O. Losseliani'o filmas „Farewell, Home Sweet Home“.

„Tai filmas apie vaikina, kilusį iš pasiturinčios šeimos, tačiau besiveržiantį į visiškai kitokį gyvenimą, pilną nusikaltėlių ir žemesnės klasės atstovų. Tik susidūręs su jais, jis pradeda suvokti, kad jo vieta ne čia, o ten, iš kur yra kilęs“, – apie filmo siužetą kalbėjo prof. L. Donskis.

Drauge – tobulinti igūdžių

Antrąją ir trečiąją dieną asamblėja vyko Šventojoje. Jos dalyviai turėjo daugiau progų artimiau susipažinti, dalijosi veiklos studentų savivaldose patirtimi, studentų atstovavimo igūdžius tobulino imitacinio žaidimo metu ir veikdami specialiose darbo grupėse.

Kiekvienas imitacinio žaidimo dalyvis turėjo jam priskirtą vaidmenį menamo universiteto „Senate“ ir atstovavo specialiai parinktai universiteto narių grupei: vieni buvo profesoriai, kiti – administracijos darbuotojai, studentai ar tiesiog stebėtojai. Daliai žaidimo dalyvių teko aktyviai ginti studentų interesus, kiti turėjo kaip įmanydami tam priešintis. Pagrindinis tokio žaidimo tikslas – iširti, kaip veiksmingai studentų atstovai gali ginti studentų interesus Senate, kur reikia tobulėti, kad interesai ateityje būtų ginami geriau.

„Imitaciniai žaidimai visą laiką buvo ir yra įdomūs. Būna labai smagu, nes galima pasisemti naujų idėjų, nušlifuoti senas, iškelti naujas problemas ir šiaip sužinoti kažką naujo – ką, kaip ir kodėl daro kiti, o kodėl tu to nedarai“, – įsitikinęs Kauno medicinos universiteto Studentų atstovybės (KMU SA) prezidentas Rokas Jurkonis.

Antrąją dieną aktyvią veiklą studentų atstovai tęsė darbo grupėse. Kiekvienas dalyvis galėjo rinktis sau priimtina ir aktualią. Buvo svarstoma, koks turėtų būti idealus studentų savivaldos vadovas, kaip tokiu tapti ir išlikti, ką gali studentų savivalda, aptarta pirmo išpūdžio svarba, „Alumni“ klubo ir studentų savivaldų partnerystė. Diskutuota, ko reikia siekti naujųjų laikų studentijai,

šioje darbo grupėje pradėta rengti nauja studentų teisių deklaracija.

Remdamiesi asamblėjos veiklos rezultatais studentų atstovai parengs rezoliuciją, kuria kreipsis į valdžios institucijas ir studentiją, pristatydami svarbiausius dabarties iššūkius ir ambicijas išspręsti egzistuojančias problemas.

Gimtadienio nesutrukdė nei vėjas, nei lietus

Po intensyvių antrosios dienos darbų studentai patraukė Šventosios paplūdimio link. Čia buvo švenčiamas LSS gimtadienis, dar vadinamas „LSS laužais“. Pajūry, be sveikinimų ir linkėjimų, buvo prisimintos lietuviškos tradicijos. Studentai gavo užduotis savaip interpretuoti ir pavaizduoti šventes – Gegutės dieną, Rasas, Žolinę, Šienapjūtės, Alutinio šventes. Stebint studentų pasirodymus paaiškėjo, kad jie prisimena lietuviškas tradicijas ir šaknis – tautiniai drabužiai, liaudies dainos ir šokiai – taip pajūryje šėlo studentai.

Gimtadienio LSS laužų uždegti nesutrukdė nei paplūdimyje naktį siautęs didžiulis vėjas, nei išsismarkavęs lietus. Blogas oras neišginė studentų iš paplūdimio iki pat parčių. Jie, griežiant kapelai, šoko, dainavo ir linksminosi.

KMU SA prezidentas R. Jurkonis, kalbėdamas apie LSS laužus,

teigė, kad „kaip ir kiekvienais metais, tai – vienas nuostabiųjų vakarų LSS metų gyvenime.“

LSS laužai

Kar. Kazimieras BOGDANAS

Studentų asamblėjoje dalyvavo ir du Karo akademijos kariūnai, kurie taip pat buvo įtraukti į jos metu sudarytas darbo grupes. Čia stengtasi įsigilinti į įdomias temas, pavyzdžiui, „Idealus studentų savivaldos vadovas“ ar „Studentų savivaldos veikla – žingsnis po žingsnio“. LKA atstovai pasirinko pastarąją temą, nes, jų manymu, palyginti jauni Kariūnų tarybai reikia tobulėti kaip atstovybei ir ieškoti vis naujų veiklos sričių.

Vakare visi studentai susirinko pajūry, į kulminacinį visos asamblėjos vakarą, kur buvo užkurti tradiciniai LSS laužai. Jie simbolizuoja Lietuvos studentų vienybę ir 16-ąją LSS gimtadienį. Visi studentai šventė kartu su liaudies muzikos ansambliu. Ošiant jūrai ir skambant liaudies muzikai buvo šokama iki parčių.

Pagrindinis 2007-ųjų asamblėjos tikslas – stiprinti studentijos vaidmenį lietuvių tautinio tapatumo išsaugojimo procese, skatinant pažinti jaunimo organizacijų tradicijas ir vertybes, plėtoti saviraiškos galimybes ir socialinę atsakomybę. Daugumos studentų nuomone, renginys pavyko ir padėjo ugdyti tiek pilietinę, tiek tautinę jaunimo savimone.

Šokis lietuje

Tris dienas adata buvo geriausia mūsų draugė

Kariūnai Mindaugas ŽILINSKAS, Matas BIVAINIS, Gytis ŠEGŽDA,
Aleksandr URNIAŽ

Jau paskutinėse klasėse žinojome, kur tęsime studijas baigę mokyklą. Didžiausia svajonė buvo mokytis Lietuvos karo akademijoje ir gauti leitenanto laipsnį.

Liepos 25-ąją sužinojome, kad ji išsipildė...

Po dviejų dienų visi abiturientai, įstoję per bendrąjį aukštųjų mokyklų priėmimą į Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademiją, rinkosi vienoje Karo akademijos auditorijoje. Ten įvyko susirinkimas, kurio metu mums buvo pranešta, ką turime su savimi turėti, kai atvyksime į mokymus – bazinį kario kursą.

Jam pasibaigus, labai laukėme, kol praeis tos kelios dienos ir prasidės mokslo metai.

Ir štai liepos 30 dieną 8 valandą ryto visi jau stoviniavome prie Akademijos vartų. Žinojome, kad įėję pro juos negreitai išeisime, taip pat ir tai, kad gyvenimas jau nebebus toks, koks anksčiau buvo, ir kokiomis spalvoms jis bus nuspalvintas, priklausys tik nuo mūsų pačių.

Jau nuo pat pirmųjų akimirku Akademijoje prasidėjo veikla. Visiems naujokams buvo išduotos uniformos ir nurodyta prisisiūti emblemas. Tris dienas adata buvo geriausia mūsų draugė. Sunku buvo, nes vadai dažnai liepdavo viską pradėti iš pradžių, kadangi dėl mažos siuvimo patirties pirmą

kartą tai atlikti gerai nepavykdavo. Praėjus savaitei, prisidėjo dar viena mūsų laisvalaikio praleidimo forma – teko rašyti pasiaiškinimus. Vidutiniškai per dieną būsimi pirmakursiai jų parašydavo po 1–2, o kai kada ir daugiau. Bet visi pasiaiškinimai buvo pelnyti...

Praėjus dviem savaitėms, jau buvome išmokę gerai tvarkytis, kruopščiai rašyti pasiaiškinimus ir, aišku, siūti. Nekantriai laukdavome sekmadienių, nes sekmadienį – lankymo valandos. Tada atvažiuodavo artimieji. Jie atveždavo reikiamų daiktų, bet svarbiausia – šokolado, kurio čia taip trūko. Jį galėjome suvalgyti laisvu laiku. Šeštadieniais buvo rengiamos ilgos ekskursijos. Aplankėme daug Vilniaus istorinių objektų, kuriuos mums pristatė ir apie jų reikšmę

papasakojo doc. R. Batūra.

Netrukus susipažinome ir su Akademijos kapelionu, kuris mums pasirodė labai malonus. Šv. Ignoto bažnyčioje dalyvavome šv. Mišiose. Jose pasisėmėme dvasinio įkvėpimo.

Nauja buvo ir tai, kad pradėjome mokytis karybos dalykų. Vyko topografijos, ryšių, taktikos ir kt. paskaitos. Reikėjo labai stengtis mokytis, nes kiekvieno dalyko žinios buvo vertinamos. Per fizinio lavinimo ir rikiuotės pratybas liejome prakaitą: atsispaudimai per lietu, bėgimas per kaitrą – visa tai grūdina, todėl jau po mėnesio buvo matyti, kad visų fizinis pasirėngimas labai pagerėjo. Vadų iniciatyva per Žolinę buvo surengtos sporto varžybos, po kurių turėjo paaiškėti, kuris būrys yra pranašesnis. Šį kartą rezultatu 2:1 nugalėjo antrasis būrys, laimėjęs virvės traukimo ir krepšinio varžybas. Po varžybų antrasis būrys dėkojo savo vadui – treneriui būrininkui T. Sasnauskui, kuris sumaniai vadovavo komandai ir atvedė ją į pergalę. Pirmasis būrys taip pat nenusiminė, nes abi komandos buvo apdovanotos prizais.

Bazinis kario kursas – 2007 m. rugpjūtis – mūsų atmintyje išliks visą gyvenimą. Sunkios ir džiaugsmingos akimirkos suvienijo mus, būsimus pirmo kurso kariūnus.

Tvarka ir drausmė – gyvenimo būdas

Kariūnai Antanas GASPARAVIČIUS, Valius URBONAS, Povilas NAMAVIČIUS, Gediminas KAKNEVIČIUS

Į Karo akademiją atvykome liepos 30-osios rytą. Su savimi turėjome tik būtinus daiktus (na, bent jau stengėmės turėti...). Vos tik įėjome į teritoriją, su mumis pradėjo elgtis kaip su kariais: visus išrikiavo, nuvedė į gyvenamąsias patalpas, paskirstė po kambarius, išdalijo uniformas, trumpai instruktavo, kokia LKA yra tvarka.

Pirmąją dieną liko labai daug neatsakytų klausimų: „Kaip mums čia seksis apsiprasti?“, „Kas su mumis toliau bus?“ ir pan. Bet bėgant dienoms viskas po truputį ėmė aiškėti. Kuo toliau, tuo labiau išitraukėme į LKA gyvenimą (nors, be abejo, dar ir dabar ne viską žinome...).

Sunkiausia, kai tenka mokytis ne iš svetimų, o iš savo klaidų. Niekas su mumis labai „nesicackino“ – visko privalėjome išmokti patys. Žinoma, jei ko nors visiškai nesuprasdavome, vadai paaiškindavo...

Pirmosiomis dienomis buvo neįprasta anksti keltis, atiduoti vadamams pagarbą, bet po kelių dienų tai tapo įprastu dalyku. Nelengva buvo atsisakyti civilinio gyvenimo ir jo privalumų. Iš pradžių jautėmės lyg patekę į „kalėjimą“, galvojome, kad Akademija varžo mūsų laisves ir teises, tačiau vėliau patyrėme ir perpratome kariško gyvenimo ypatumus. Čia visada privalome laikytis tvarkos, palaikyti

švarą kareivinėse ir kambariuose. Sunku buvo priprasti prie šių dalykų. Tačiau dabar tvarka ir drausmė – mūsų gyvenimo būdas.

Per bazinį kario kursą išmokome suteikti pirmąją pagalbą, ryšio priemonių naudojimo pagrindus, naudotis ginklais AK-4, susipažinome su kitų karybos dalykų pradžiomis. Įgytos žinios pravers karo tarnyboje, o kai kurios ir civiliniame gyvenime.

Mes manome, kad kiekvienas jaunuolis turėtų atlikti karo tarnybą, kad ir sutrumpintą, nes tai yra vyriškumo mokykla, kuri į gyvenimo kelią išleidžia jau pasirengusį tikriems išbandymams žmogų.

A š a r o s liejosi upeliais

Kar. Alminas SINEVIČIUS

katedrų mokslo darbuotojams sudarytos nepaprastai geros darbo sąlygos vykdyti įvairius mokslinius tyrimus. Kadangi mūsų kariai dalyvauja tarptautinėse misijose Afganistane, Irake, Kosove, jiems tarnybos metu taip toli nuo namų kyla daug problemų. Sociologinės apklausos padeda šias problemas atskleisti. Strateginių tyrimų centro mokslininkai analizuoja apklausų duomenis, nustato problemas ir siūlo jų sprendimo būdus. Tai padeda KAM vadovybei priimti sprendimus gerinant karių tarnybos ir buitines sąlygas.

Sunkiau dirbti Inžinerinės vadovybos ir Taikomųjų mokslų katedrų mokslininkams: mažesnis jų skaičius, šiuolaikinės įrangos bei laboratorijų trūkumas, finansavimo stoka daro neigiamą poveikį. Nėra galimybių atlikti sudėtingus tyrimus. Planuojant lėšas mokslo tiriamiesiems darbams taip pat tenka atsižvelgti ir į infliaciją.

Kokia gi linkme turėtų eiti LKA mokslininkai, kokią vietą galėtų užimti bendroje Lietuvos mokslo sistemoje?

Pirmiausia LKA mokslo darbai turėtų būti nukreipti KAM poreikiams tenkinti. Šiame etape ypač svarbios yra Lietuvos gyventojų sociologinės apklausos, pavyzdžiui, „Kariuomenės profesionalizacija ir konkurencingos darbo jėgos pritraukimo problemos“, „Karių socialinės garantijos: poreikiai ir problemos“, taip pat apklausos, padedančios išsiaiškinti, koks darbdavių požiūris į Krašto apsaugos savanorių pajėgose tarnaujančius darbuotojus ir kokių lengvatų ateityje darbdaviai tikėtusi iš valstybės.

Manyčiau, Karo akademijos ir kitų dalinių karininkų, turinčių reikimą išsilavinimą (magistro laipsnį), dalyvavimas mokslo tiriamuose darbuose yra daugiau negu sveikintinas. Tokiu būdu Karo akademijos mokslininkai kartu su daliniuose tarnaujančiais karininkais, galinčiais ir norinčiais dalyvauti moksliniuose tyrimuose, galės sėkmingai prisidėti sprendžiant krašto apsaugos sistemoje kylančias problemas.

Sveiki! Papasakosiu jums apie dvi savo gyvenimo savaites, kurias dar ilgai prisiminsiu.

Šią vasarą gavau mūsų muziejaus vedėjos Rozvitos Vareikienės kvietimą dalyvauti ateitininkų stovykloje. Šiek tiek dvejojamas sutikau, nes galvojau, kad pusė mano atostogų mėnesio tikriausiai „nuplauks“. Kai atvažiavau į Berčiūnus, kur ir buvo įsikūrusi stovykla, truputį sutrikau. Į galvą lindo įvairios mintys: aš pirmą kartą vadovausiu vaikų stovyklai..., žmonės, su kuriais reikės artimai dirbti, nepažįstami, o aš dar ir komendantas. Iš tikrųjų nieko nepažinojau, išskyrus du žmones, taip pat kariūnus – Gretą Petronytę ir Mindaugą Butkų, kurie leidosi į šią nežinomąbę kartu su manimi... Kas mūsų laukia, galėjome tik išsivaizduoti iš kariūno Artūro Ševeliovo, kurį sutikome stovykloje, pasakojimų. Jis buvo vadovas prieš mus buvusioje ateitininkų stovykloje. Neilgai pasikalbėję susidarėme įvairių iliuzijų. Kitą rytą Artūras išvažiavo namo, nes jau nuo ateinančios savaitės turėjo atlikti praktiką viename iš Lietuvos karinių dalinių. Visą apsvaistę, pasakiau sau: „Kas bus, tas bus!“

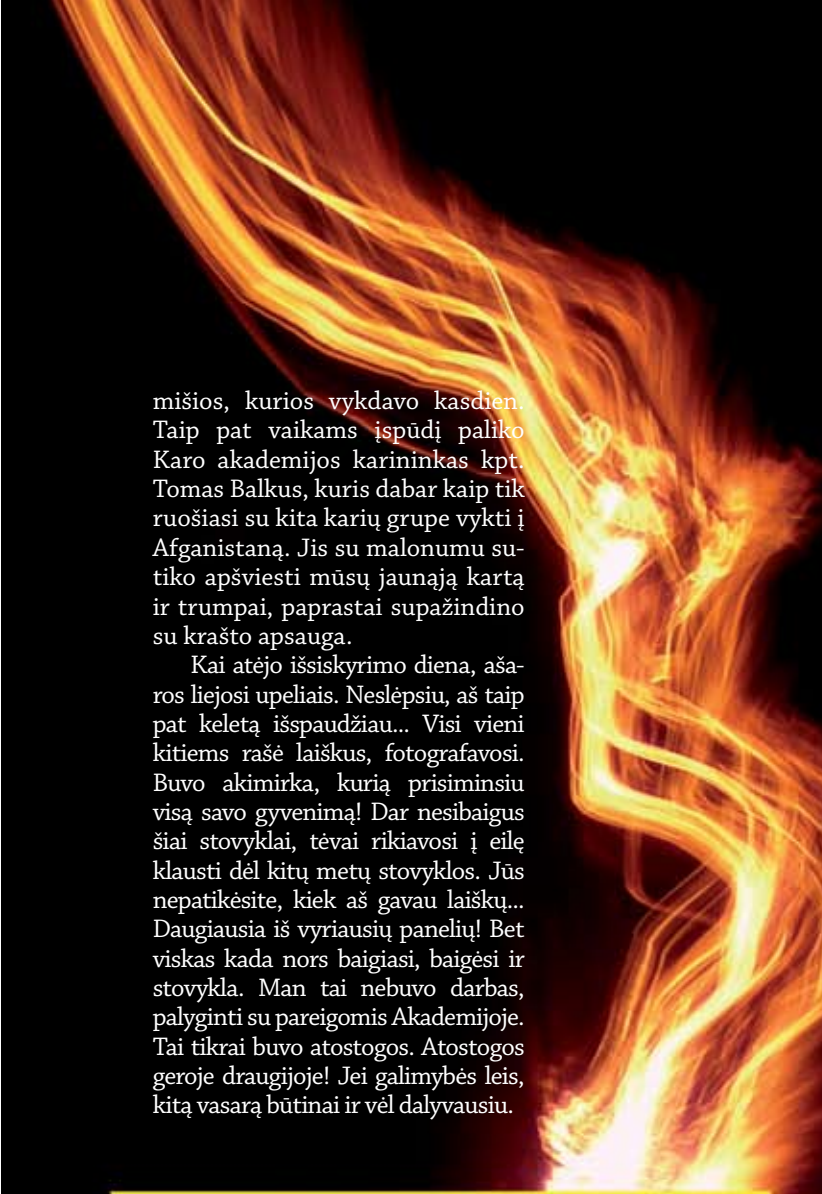
Pasirodo, viskas buvo ne taip

blogai, kaip galvojau. Iš pradžių buvo sunkoka priprasti prie naujų pareigų. Vėliau, praėjus porai dienų, stebėtinai greitai susigyveno visa vadovų komanda. Visi draugiškai bendravo, tartum būtų pažįstami mažiausiai penkerius ar dešimt metų! Jaučiausi kaip... kaip atostogaudamas! Gal todėl, kad visi dirbo iš širdies, savanoriškai. Ir štai trečią mano stovyklavimo dieną suvažiavo vaikai, prasidėjo jų registracija. Kai pamačiau 130 įvairaus amžiaus stovyklautojų, baimindamasis pagalvojau: „Kaip man reikės juos suvaldyti? Nebeatrodė viskas taip rožėmis klota. Juk tai ne kariai ar kariūnai, kurie įpratę prie įtemptų dienotvarkių ir nurodymų.“

Ir vėl aš klydau. Tai buvo tiesiog 130 angelų. Geresnių, blogesnių, bet angelų... Per tas dešimt dienų prie jų prisirišau. O juk anksčiau nemaniau, kad galima taip prie kažko per tokį trumpą laiką priprasti.

Stovykloje žaidėme įvairius žaidimus. Aišku, ne aš juos vedžiau, nes buvau labiau užsiėmęs administraciniais reikalais, bet su malonumu padėdavau juos rengti. Tiesa, viename dalyvavau... Naktiniame žaidime. Daugumai jis tikrai paliko išpūdį. Buvo ir rimties bei susikaupimo akimirku. Tai

mišios, kurios vykdavo kasdien. Taip pat vaikams išpūdį paliko Karo akademijos karininkas kpt. Tomas Balkus, kuris dabar kaip tik ruošiasi su kita karių grupe vykti į Afganistaną. Jis su malonumu sutiko apšviesti mūsų jaunąją kartą ir trumpai, paprastai supažindino su krašto apsauga.

Kai atėjo išsiskyrimo diena, ašaros liejosi upeliais. Neslėpsiu, aš taip pat keletą išspaudžiau... Visi vieni kitiems rašė laiškus, fotografavosi. Buvo akimirka, kurią prisiminsiu visą savo gyvenimą! Dar nesibaigus šiai stovyklai, tėvai rikiavosi į eilę klausti dėl kitų metų stovyklos. Jūs nepatikėsite, kiek aš gavau laiškų... Daugiausia iš vyriausių panelių! Bet viskas kada nors baigiasi, baigėsi ir stovykla. Man tai nebuvo darbas, palyginti su pareigomis Akademijoje. Tai tikrai buvo atostogos. Atostogos geroje draugijoje! Jei galimybės leis, kitą vasarą būtinai ir vėl dalyvausiu.

Naktinis žaidimas „Vėliavos pagrobimas“ – „Giltinė“

Šiluva 2007

Muziejaus vedėja Rozvita VAREIKIENĖ

Šiluva – pirmoji vieta Europoje, kur pasirodė Marija. Kasmet pirmąjį rugsėjo sekmadienį čia prasideda ir trunka visą savaitę vieni iš didžiausių atleidų Lietuvoje (vadinamosios Šilinės). Šilinėmis vadinama Švč. Mergelės Marijos gimimo diena – rugsėjo 8-oji. Jau nuo XVII amžiaus į Šiluvos atlaidus eina procesijos. Kaip ir kasmet, į Šiluvos atlaidus išsiruošė ir Akademijos karininkai, kariūnai ir civiliai darbuotojai. Tai buvo rugsėjo-oji – Lietuvos kariuomenės, savanorių partizanų ir šaulių diena Šiluvoje.

1608 m. Šiluva. Bažnyčios žemėse piemenys ganė gyvulius. Jiems ant vieno didelio akmens pasirodė nepaprastai graži mergelė su kūdikiu ant rankų. Ji verkė, o piemenys nustebę žiūrėjo į ją, bet nediršo užkalbinti. Vienas jų pakvietė prie akmens Šiluvos kalvinistų katechetą ir mokytoją, kuris išdrįso jos paklausti: „Ko verki?“ Mergelė atsakė: „Kitados šioje vietoje buvo garbinamas mano mylimas Sūnus, o dabar čia ariama ir sėjama“. Tai pasakiusi Marija pranyko. Abu kalvinistai šį regėjimą palaikė piktosios dvasios darbu. Tačiau garsas apie tai greitai pasklido. Vienas senas ūkininkas, nuo senatvės beveik apakęs, prisiminė, kad toje vietoje, kur pasirodė Mergelė su vaikeliu, stovėjusi katalikų bažnyčia. Jis liepė nuvesti jį į dirvą, kuri tais metais buvo apsėta rugiais. Senukas tikino, kad nors ir aklas, apčiuopomis parodysiąs tą vietą. Vos atvestas, jis staiga atgavo regėjimą ir parodė, kur buvo užkastas senosios bažnyčios lobis. Atkasus buvo rasta skrynija su senosios bažnyčios dokumentais ir Marijos paveikslu. Paskui čia buvo pastatyta koplyčia.

Plačiau apie šį renginį žr. 26 p.

Lietuvos kariuomenės vadas Jonušas Radvila (1612–1655)

Jonušas Radvila.
Iš Nesvyžiaus Radvilų rinkinių

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kariuomenės vadas, didysis etmonas kunigaikštis Jonušas Radvila – Tėvynės gynėjas tragišku „Tvano“ laikotarpiu

Doc. Romas BATŪRA

Jonušas Radvila, senos lietuvių didikų Radvilų giminės Biržų ir Dubingių šakos atstovas, gimė Papilyje (netoli Biržų). Mokėsi Lietuvoje ir Vakarų Europoje. Ten atliko ir diplomatinės misijas, įgijo tarptautinės karybos patirties. Grįžęs į tėvynę 1633 m. kovėsi prie Smolensko, atremiant Maskvos kariuomenę,

Radvilų rūmai Vilniuje. Medalis, skirtas Jonušo Radvilos iškilmingam įžengimui į Vilnių 1653 m. Dailininkas S. DADLER. Rv.

kur LDK kariuomenei gynybiniuose mūšiuose vadovavo lauko etmonas Kristupas II Radvila, Jonušo tėvas.

J. Radvila ėjo aukštas pareigas Lietuvos valstybėje: buvo LDK pakancleris (1633–1646 m.), LDK lauko etmonas (1646–1654 m.), Žemaitijos seniūnas (1646–1653 m.), Vilniaus vaivada (1653–1655 m.), LDK didysis etmonas (1654 m. birželis–1655 m.). Radvilų giminėje XVI–XVII amžiuje jis buvo penktasis LDK didysis etmonas po Jurgio Radvilos († 1541 m.), Mikalojaus Radvilos Rudojo († 1584 m.), Kristupo Mikalojaus († 1603 m.), savo tėvo Kristupo († 1640 m.) Radvilų.

J. Radvila aktyviai dalyvavo seimuose, vidaus gyvenime, gynė katalikų puolamus evangelikus,

Paminklas Jonušui Radvilai Kėdainiuose šalia rotušės. 2006. Aut. Algirdas BOŠAS

siekė tolerancijos. Po tėvo Kristupo mirties tapo vienu galingiausių Lietuvos žmonių.

Politiniame gyvenime buvo priariama Respublikos egzistavimui, ginamas LDK valstybingumas, jos ir Karūnos (t.y. Lenkijos) lygia-reikšmiškumas, skiriami Respublikos ir valdovo interesai, pabrėžiama pagarba monarchui.

Tačiau kartu tai buvo epocha, kai krašte vis labiau įsigalint bajorų „aukso laisvėms“ neveiklūs darėsi seimai, buvo ribota valdovo veikla, didžiulė našta tokiomis sąlygomis gulė ant įtakingiausio LDK asmens, kariuomenės vado Jonušo Radvilos pečių.

Dėl viso to pavojus Lietuvai, kartu ir Abiejų Tautų Respublikai, vis stiprėjo. Dėl netolerantiškos Karūnos didikų ir valdžios politikos ukrainiečių žemėse sukilo Zaporozės kazokai. Vidinę įtampą Respublikoje skatino išorės jėgos. Kelė grėsmę Krymo totoriai, Turkija, bet ypač į LDK teritoriją besiveržianti Maskva (nuo 1654 m.) ir Švedija, kurios pagaliau kuriam laikui užvaldė Lietuvą.

Karas su kazokais 1648–1649 m.

1648 m. gegužės 20 d. Merkinėje mirė Lietuvos ir Lenkijos valdovas Vladislovas Vaza. Tuo metu Karūnos valdose Ukrainoje prasidėjo Zaporozės kazokų, vadovaujamų B. Chmelnickio, sukilimas, remiamas Krymo totorių. Kazokų – laisvųjų karių pajėgų branduolį sudarė Karūnos kazokų pulkai. Pačios Lenkijos kariuomenė ties Geltonaisiais Vandenimis (gegužės 14 d.) ir Korsūne (gegužės 28 d.) buvo sutriuškinta, į nelaisvę pateko abu Karūnos etmonai (didysis ir lauko), sukilimas apėmė beveik visą Ukrainą, atsimetusią nuo Karūnos, bei platesnius stačiatikių kraštus ir LDK teritorijoje.

B. Chmelnickio pasiūsti Zaporozės kazokų pulkai, vadovaujami I. Glovackio ir kitų, 1648 m. gegužės pabaigoje įsiveržė į LDK teritoriją, išdavus užėmė Starodubą, kiek vėliau Gomelį, Rečicą. Kitas kazokų dalinys (vadas – Krivošapka), perėjęs Sožę, veikė Mstislavlio vaivadijoje (piečiau Smolensko),

dar kitas – siaubė Pinsko seniūniją. Kazokai naikino miestus ir miestelius, žudė katalikus, bajorus, žydus. Platinamuose universaluose B. Chmelnickis kvietė sukilti prieš LDK. Kazokai atakavo nuolatinės igulas turinčias didikų tvirtoves – Sapiegų Senąjį Bychovą (liepos mėn.), Radvilų Slucką (rugpjūčio mėn.).

Jaučiama buvo ir Maskvos grėsmė. Tuometis LDK lauko etmonas Jonušas Radvila siekė leidimo verbuoti kariuomenę, bet valstybės išdas buvo tuščias. Kariuomenės verbavimas, individualių dalinių įtraukimas į valstybės tarnybą užsitęsė. Regioniniai seimeliai teikė įvairius pasiūlymus. Kunigaikštis siekė, kad Seimas nutartų verbuoti dideles ginkluotąsias pajėgas (Lietuvai – 6 000 karių).

Jau nuo 1648 m. vasaros su įvairiausiais sukilėliais permainingai sėkmingai kovojo regioniniai daliniai.

J. Radvila pro Minską atvyko į Puchovičius (apie 70 km į pietryčius nuo Minsko), kur telkėsi kariuomenė. Tačiau pavietų užverbuotos vėliavos rinkosi vangiai.

Etmonas spalio 13 d. išleido karines taisykles, kuriomis turėjo vadovautis jam pavaldūs daliniai stovykloje, žygyje, karo lauke. Be kitų, buvo numatyta kitatikių šventyklų, bet kurios tikybos bažnyčių, cerkvių, kurias draudžiama atverti, niokoti, globa. Už jų nesilaikymą grėse negailestinga bausmė.

Dniepro kryptimi judanti kariuomenė išgašdino įsiveržėlius, ir jie pasitraukė į Ukrainą.

Spalio mėn. Lietuvos daliniai buvo išdėstyti galimų puolimų kryptimis: ties Rečica – lauko raštininko Valavičiaus ir Oršos bajorų, Brastos apylinkėse – LDK didžiojo sargybininko K. Mirskio ir kt. vėliavos. Etmonas įsakė Oršos pajėgoms kautis su kazokais anapus Dniepro, jo kairiajame krante.

Palikęs stovyklą, J. Radvila nuvyko į elekcinį suvažiavimą Varšuvoje (atvyko 1648 m. lapkričio 2 d.), kur valdovu lapkričio 17 d. buvo išrinktas Jonas Kazimieras Vaza. J. Radvila dalyvavo valdovo priesaikos ir kitose iškilmėse, pasirašė elekcijos aktą (įrašęs pastabą dėl religinės taikos, saugumo išlaikymo). Po to išvyko į karo stovyklą.

Tuo metu taikos sąlygomis Lie-

tuva neturėjo kariuomenės, galinčios veikti mušio lauke. Gynybine prasme stipresnės pilys buvo Vitebske, Brastoje, Naugarduke, Gardine, Biržuose ir kt. Tačiau nemaža dešimtmečius neremontuojamų pilių palaipsniui virto griuvėsiais ir priešui nesudarė didesnių kliūčių, išskyrus modernizuotas magnatų pilis – Bychovo, Dubrovno, Liachovičių, Miro, Nesvyžiaus, Slucko (prie pastarojo kazokai buvo atremti, patyrę didelių nuostolių).

Lauko etmonas siekė suburti pajėgas, atskiruose regionuose jau kovojančias su kazokais, rengtis platesniems veiksmams. Atvykęs į Minską, surinko anksčiau poilsiu išskirstytą kariuomenę.

1648 m. spalį su kazokais jau kovojo dvi grupės samdinių ir pavietų kariuomenės. Pirmoji, kuriai įtaką darė Sapiegos, siekė užvaldyti Padnieprę. Tai Oršos (stovyklos ties Rogačiovu, Bychovu), Vitebsko bajorai (šlėktos) ir magnatų vėliavos (J. Sanguškos ir kt.), bendradarbiau- vė su stipriomis Bychovo ir Šklovo igulomis (raitelių, pėstininkų, artilerijos), samdytais kariais. Antroji grupė – tai pirmiausia Radvilų ir samdytoji kariuomenės, veikiančios Rečicos apylinkėse. Iš čia ji buvo permesta prie Brastos vaivadijos ir Karūnos žemių saugoti.

Sukilėliai kazokai nusiaubė Brastą, ties Kobrinu ir kt. sumušė LDK dalinius, 1648 m. pabaigoje atkakliai puolė Bychovą ir kt.

Kunigaikščio kampanijos planas buvo pirmiausia užvaldyti Pripetės ir Dniepro liniją, LDK atitverti nuo Karūnos rusų žemių, kur buvo sukilimo židiny.

1649 m. sausio 20 d. vėliavos pajudėjo iš Brastos. Nuo Nobelio žygiavo trimis voromis, iš jų vidurinei, kartu ir visoms pajėgoms, vadovavo J. Radvila. Priekyje – grupė raitelių. Kariuomenė vėl susijungė vasario 1 d. ties Turovu, kurį, sužinojus apie etmono artėjimą, sukilėliai apleido. Čia buvo paliktos gurguolės, kad būtų galima sparčiau žygiuoti.

Iš Turovo priekiniai raiteliai išvyko diena anksčiau. Tai buvo apie 800 kardų, kiek vėliau jie buvo sustiprinti dviem vėliavom (220 kardų). Tai jau buvo pusė etmono pajėgų. Naktį jos buvo atakuotos netoli Mozyriaus.

Šturmuojamas sukilėlių užim-

Karo su kazokais ir Maskva arena: Jonušo Radvilos žygiai (1648–1655)

● - LDK centrai	△ - LDK kariuomenės stovyklos	←○ - kazokų kariuomenės puolimas
□ - LDK didikų pily	⊗ - Mūšiai - LDK pergalės	⊠ - Maskvos užimti LDK centrai
← - Jonušo Radvilos daliniai	× - Mūšiai - priešų pergalės	⊙ - kazokų užimti LDK centrai
← - LDK kiti daliniai	←+ - Maskvos kariuomenės puolimas	←○ - švedų puolimas
		⊠ - švedų užimti centrai

Parengė R. BATŪRA

tas Mozyrius. Iš pradžių puolė dragūnai (raitieji pėstininkai), raiteliai apsupo miestą, po dragūnų ir raitelių atakos – visa kariuomenė su pėstininkais. Iškirtus aštriakuočius, lietuviai pateko į miestą, kilo gaisras, atidarius vartus išveržė raiteliai. Nors sukilėliai atkakliai

gynėsi, miestas neatlaikė. Tačiau reikėjo toliau veikti atsargiai, nes pietryčiau – Ovručė, Černobilyje, Lojeve – buvo sukilėliai kazokai, kaip ir šiauriau – Bobruiske. Po penkių dienų žygio J. Radvila atvyko prie Bobruisko. Po 2 dienų atvažiavo ir gurguolė. Bobruiskas

buvo paskutinis sukilėlių centras LDK. Miestas pasidavė 1649 m. vasario mėn. Dalis sukilėlių žuvo liepsnose mediniame bokšte. Jų į nelaisvę patekę vadai buvo nužaudinti mirtimi.

Paėmus Bobruiską, LDK baigėsi tarp abiejų pusių vykusios žiaurios

kovos. Sėkmingi J. Radvilos veiksmai privertė kazokus pasitraukti iš Rečicos ir kitų vietų. Tolesnius J. Radvilos planuotus žygius Karūnoje netikėtai sustabdė žinia apie paliaubas (nuo 1649 m. vasario 17 d. trims mėnesiams).

Kunigaikštis išdėstė pulkus palei Dnieprą (Rogačiovo, Rečicos apylinkėse) bei Pripetę LDK pasienyje. Pats gydytis ir pailsėti išvyko į Jašiūnus.

J. Radvila susilaukė poetų pagyrų (Lietuvoje Radvila didysis – kunigaikštystės gynėjas) ir simų padėkų už sėkmingą Lietuvos žemių gynybą.

1649 m. pavasarį J. Radvilą užgriuvo dideli rūpesčiai, nes trūko pinigų ne tik naujų samdinių, bet ir tarnaujančiųjų algoms. Tapo įtempti santykiai su karaliaumi.

Rengdamasis tolesniems karo veiksams, J. Radvila kariuome-

nei įsakė rinktis stovykloje prie Rečicos, į pagalbą pasikvietė bajorus, aprūpino karo atvejui Slucką. Liepos 3 d. jau buvo stovykloje ir rengėsi žygiui į Ukrainą.

Iki tol 1649 m. birželio 17–18 d. mūšyje kazokai buvo nugalėti prie Pripetės ties Zagale (žuvo 1600 kazokų ir jų vadas I. Golota, žuvo ir buvo sužeista 216 lietuvių) ir ties Rečia.

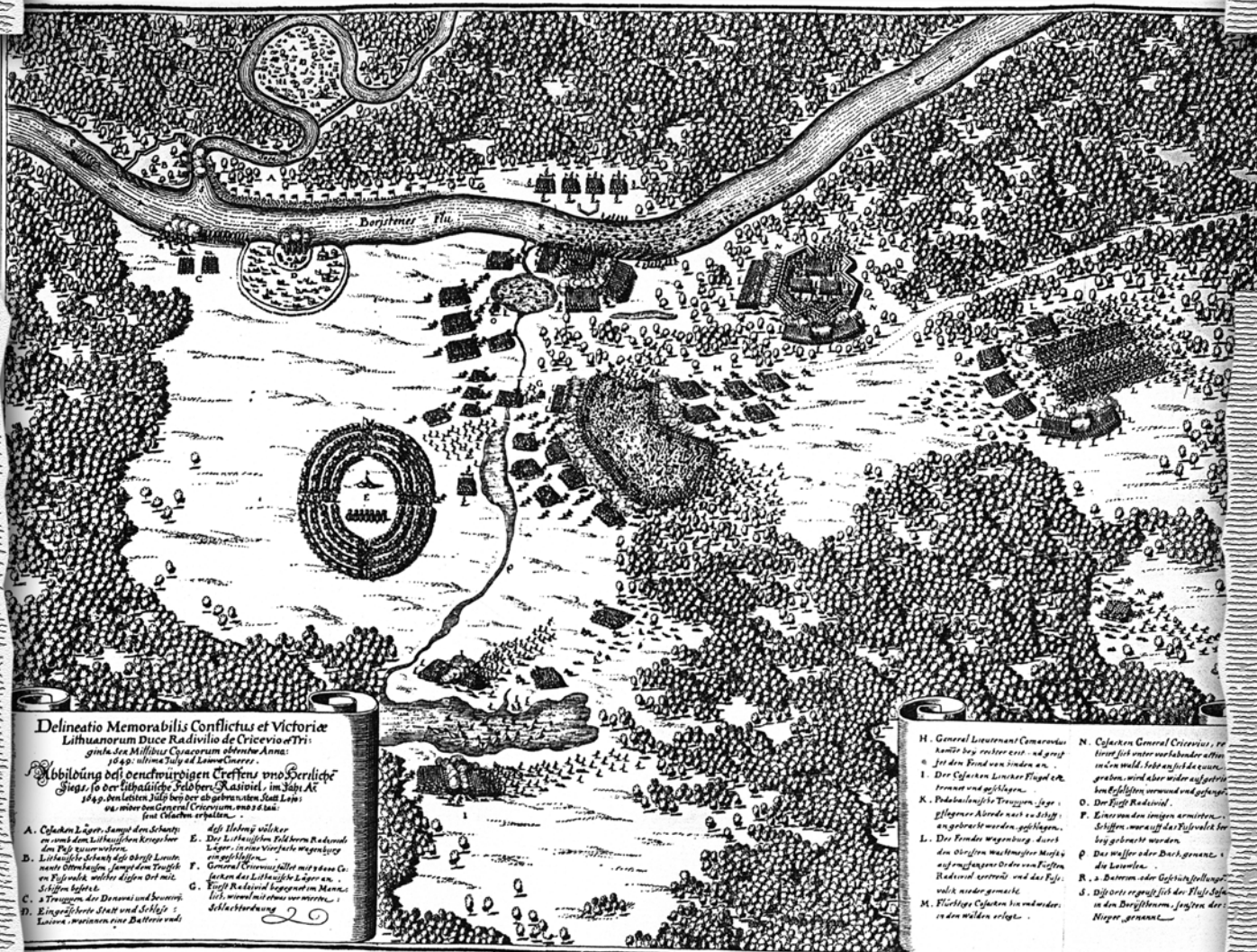
Nors Seimas atsisakė skelbti visuotinį šaukimą, J. Radvila su gana didele kariuomene liepos 18 d. pajudėjo Kijevo keliu, pirmiausia siekdamas pereiti Dnieprą ties Lojevu (ši perkėla – vartai iš LKD į Ukrainą). Pėstininkai plaukė Dniepru žemyn baržomis.

Žygio Kijevo link tikslas buvo atitraukti dalį kazokų pajėgų, ko ir prašė valdovas Jonas Kazimieras, Karūnos atstovai (tuo metu kazokai buvo apgulę Zbaražą apie 330

km į pietvakarius nuo Kijevo). Siekdamas užblokuoti Lietuvos pajėgas, B. Chmelnickis pasiuntė į šiaurę už Pripetės geriausią savo pulkininką, buvusį LDK bajorą M. Kričevskį, kurio pajėgas galėjo sudaryti 20–30 tūkst. karių, daugiausia lengvųjų raitelių. Jau anksčiau prieš Lietuvą B. Chmelnickio buvo pasiūstas plk. S. Podobaila, turėjęs ginti perėją per Dnieprą ties Lojevu.

Kričevskis norėjo smogti J. Radvilai Rečioje, kur įtvirtintą gurgulės stovyklą įrengė Lietuvos artilerijos kpt. Kristupas Eigirdas pagal naujausius inžinerinius reikalavimus. Išvykdamas J. Radvila šioje atramos bazėje paliko stiprią igulą.

Žygiuojant Padniepre į pietus iš žvalgų sužinota, kad už Dniepro, Gomelyje ir kituose miestuose, iširtvintę kazokai, o Podobailos pajėgos, nakčia persikėlusios per Dnieprą, sudegino Lojevo pilį,

1649 m. mūšio prie Lojevo planas
Aut. LDK artilerijos kapitonas Kristupas Eigirdas. (Šio plano raizynys pateiktas 1652 m. „Theatrum Europeum“ leidinyje.)

savo įtvirtintą stovyklą iširengė kairiajame Dniepro krante, santakoje su Sožė.

J. Radvilos karo tarybos, nepaisant sudėtingos situacijos, buvo nutarta žygiuoti pirmyn į Lojevą.

Nepriėjusi Lojevo J. Radvilos kariuomenė stabtelėjo miške. Į vakarus link Mozyriaus buvo pasiųsta žvalgyba – apsauga, o jis pats su kariais išžvalgė Lojevo apylinkes ir parengė užduotį rytdienos veiksmams, kai turėjo būti puolami kitoje Dniepro pusėje įsitvirtinę Podobailos kazokai.

Lojevo mūšis 1649 m. liepos 31 d.

Liepos 23 d. lietuvių kariuomenė atvyko prie Lojevo. Trumpai buvo susišaudyta su anapus Dniepro stovinčiais kazokais, o laivais atplaukę pėstininkai įsitvirtino jų pusėje, Dniepro ir Sožės santakoje, išstumdami dalį kazokų į kitą Sožės žiočių pusę.

Dniepro dešiniajame krante J. Radvila paliko dalį pėstininkų. Juos dengė per naktį supiltas pylimas su aikštele „iš didžiųjų šautuvų“ šaudyti. Didžioji dalis kariuomenės buvo sutelkta atokiau, pagrindinėje stovykloje tarp Lojevo ir Lojevkos (dab. Vitačo) upe-

lio, apjuostoje keturiomis eilėmis įtvirtinimų (pylimų ir vežimų). Sudegintos pilies vietoje buvo pastatytos dvi baterijos per Dnieprą apšaudyti priešui.

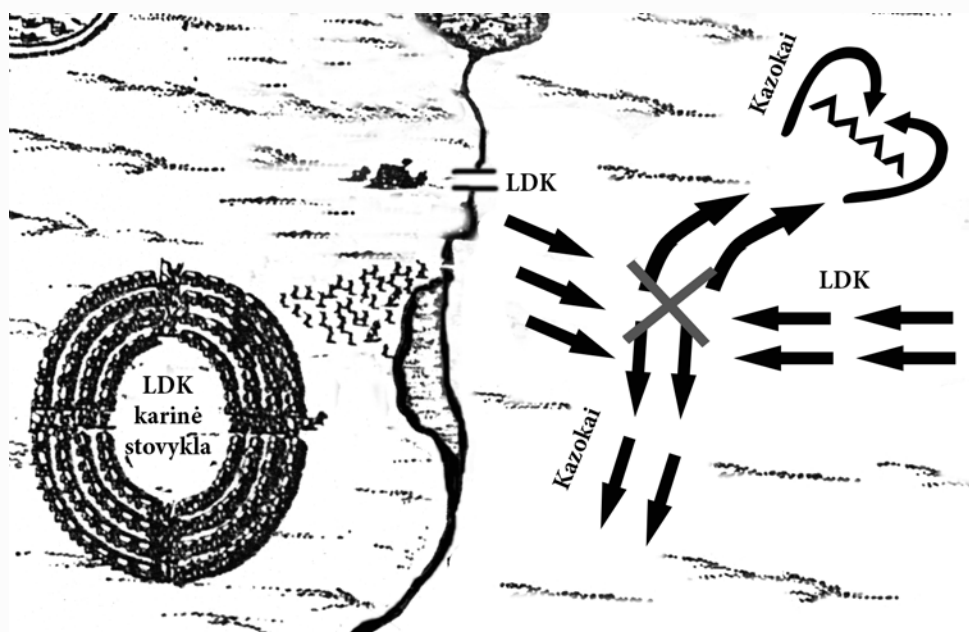
J. Radvilos sušaukta karo taryba pažymėjo, kad tiesiai per Dnieprą pulti priešui negalima. Nutarta dalį kariuomenės perkelti per Dnieprą mylia žemiau ir jį atakuoti iš užnugario bei iš įtvirtinimų kitoje Sožės žiočių pusėje, kartu, pastačius dar dvi baterijas prieš Sožės žiotis, apšaudant artilerijos ugnimi. Tarp abiejų artilerijos pozicijų kariuomenei perkelti buvo parengtos baržos.

Tačiau tuo metu sužinota, kad Kijevo kazokų plk. Kričevskio vadovaujamos pajėgos perėjo Pripetę ir pasirodė prie Rečicos, t.y. LDK kariuomenės užnugaryje. Iškilė didelė apsupties grėsmė.

J. Radvila apie priešą tikslesnėms žinioms surinkti išsiuntė du stiprius korpusus (maždaug po 1000 karių): vieną – link Rečicos, kitą – į pietvakarius, link Bragino. Kričevskis su savo kazokais nuo gerai įtvirtintos Rečicos patraukė paskui Radvilą. Pakeliui, sudaręs sąmokslą su vietos stačiatikiams, paėmė Cholmečą (ten buvo Trakų vaivados rotmistro įgula). Toliau patraukė link Lojevo, bet priartėjo ne iš šiaurės, o padaręs nelauktą

vingį – iš pietų ir liepos 30 d. nepastebėtas įsikūrė miške netoli J. Radvilos kariuomenės, nes buvo nutaręs liepos 31-osios naktį netikėtai smogti.

Tuo tarpu prižiūrint J. Radvilą aplink stovyklą buvo baigiami pilti pylimai ir prie užtvankos – vienintelės perėjės per upelį – statomi pėstininkai. Tuo metu iš miško pasirodė apie 10 000 kazokų raitelių ir puolė perėją. Taip liepos 31 d. 9 val. ryto prasidėjo mūšis prie Lojevo. Pėstininkai ugnimi iš apleistų malūno trobesių atrėmė kazokų kavaleriją, kuri patyrė didžiulius nuostolius. Tuomet vieni kazokų raiteliai, akimirksniu nušokę nuo žirgų, puolė lietuvių pėstininkus, o kiti lopetomis (kurios buvo tvirtinamos prie balnų) ties užtvanka skubėjo apsikasti. Tuo metu lietuvių raiteliai iš įtvirtintos stovyklos skubėjo į pagalbą pėstininkams. Pirmoji atakavo J. Radvilos dvaro vėliava, bet buvo atremta. Vėliau puolė visos sunkiosios husarų vėliavos – J. Radvilos pagrindinė jėga, vedamos LDK stalininko (vėlesnio lauko etmono) V. Gosievskio ir kt. Jos nubloškė pėsčiuosius kazokus ir jų lengvuosius raitelius. Dešinysis raitelių sparnas patraukė į mišką. Iš ten kazokai, akimirksniu nušokę nuo žirgų, paleido stiprią ugnį į besivejančius husarus, kurių vė-

1649 m. Lojevo mūšio 5-asis etapas:
iš dviejų pusių atakuota kazokų kariuomenė buvo perskelta

liavos buvo sukrėstos ir perkirstos. Nukauti buvo netgi vadų žirgai.

Tada J. Radvila į mūsų pasiuntė pėstininkus, o pats kautis išvedė sunkiuosius raitarus ir dragūnus. Bet tuo metu kazokų raitelių kairysis sparnas ėmė supti lietuvių vėliavas, per toli išėjusias į priekį paskui dešinią kazokų sparną. O kazokų dešiniojo sparno kariai, vėl sėdė ant žirgų, pradėjo naują ataką. Giliau į priešų eiles išiveržusiems LDK raiteliams „būtų prisiėję patirti nemaža nuostolių“ (A. V. Kojelavičius).

Šiuo lemiamu momentu kazokų kariuomenei iš užnugario smogė J. Radvilos nurodymu iš žvalgybos-priedangos grįžusios (žr. graviūrą, H) Ukmergės vėliavininko Samuelio Kamarausko ir kitos rinktinės pajėgos.

Iš abiejų pusių atakuota kazokų kariuomenė buvo perskelta. Kairysis jos sparnas sunaikintas lietuvių vėliavų, vadovaujamų Gosievskio. Jo likučiai, pasitraukę į Lojevkos aukštupį, atsišaudė (žr. graviūrą, I). Dešinysis kazokų sparnas (kur buvo ir Kričevskis), spaudžiamas paties J. Radvilos (žr. graviūrą, G), traukėsi link Dniepro.

Podobailos kazokų kariuomenės dalis (12 000 karių) buvo anapus Dniepro (jo kairiajame krante). Žemiau mūšio vietos, ties „Totorių brasta“, buvo perkelta apie 2000 jos geriausių pėstininkų, kad susijungtų su Kričevskio pajėgomis ir užimtų lietuvių stovyklą. Persikėlusiais kariams pavyko įsitvirtinti dešiniajame Dniepro krante. J. Radvilos nurodymu jie buvo blokuojami, tačiau, skubiai apsikasę, prisidengę valtimis, šie sėkmingai gynėsi. Pats etmonas ėmėsi vadovauti šiam barui. Raiteliams smogus iš sparno, o pėstininkams iš priekio, spaudimo neatlaikę kazokai masiškai šoko į upę, bet skendo, buvo apšaudomi, todėl daugiau per Dnieprą pulti nebedrėjo.

J. Radvilos kariuomenei iš belaisvių buvo žinoma, kad iš kazokų buvusios stovyklos atžygiuoja rinktiniai pėstininkai, dengiami vežimų užtvaros. Priartėjęs prie mūšio lauko, jie buvo užpulti J. Radvilos karių, vadovaujamų G. Mirskio ir kitų. Vežimų šarvai ir velkės buvo sulaužyti. Gurguolės ginti iš miško išpuolė ten įsitvirtinę dešiniojo kazokų sparno likučiai su vyriausiuoju savo vadu Kričevskiu.

Tačiau kovoje jie patyrė nuostolių, vežimai buvo nusiaubti, o pėstininkai sunaikinti. Likę kazokai buvo nublokšti atgal į mišką.

Kai Kričevskis įsitikino, kad negali laimėti atvirame mūšio lauke ir miško tankynėje, jis gilesnėje miško vietoje „iš rąstų, kitos medžiagos, kritusių gyvulių, žmonių lavonų ir viršum suneštos žemės“ greitai įrengė „karinį aptvarą<...> sumuštųjų pulkų likučiams pasislėpti“.

Tuo metu iš anapus Dniepro įtvirtintos stovyklos iškviesta atvyko asmeninė etmono pėstija, kuri buvo mesta prieš šiuos naujuosius kazokų įtvirtinimus. Pėstininkams padėjo nušokę nuo žirgų raiteliai. Lietuviai tris kartus puolė įtvirtinimus, bet buvo nublokšti ir neteko daugybės karių. Temstant puolimas buvo atidėtas rytdienai. Be to, per ilgą nepaliaujamą apgulą daugumai pėstininkų pritrūko šaudmenų. Vėliavos buvo nuvestos į stovyklą, LDK kariuomenės stovyklai saugoti paskirti raiteliai.

Priešo žvalgams pastebėjus judėjimą lietuvių stovykloje pamanyta, kad rengiamasi naktiniam puolimui. Kazokų stovykloje kilo panika, ir jie pabėgo, palikę net vėliavas ir savo vadą Kričevskį.

Ryte apleistoje stovykloje rastas sužeistas į galvą kazokų vadas buvo atgabentas į lietuvių stovyklą. Ten Kričevskiui parodyta pagarba, bet rugpjūčio 3 d. jis mirė. Palaidotas su kariška pagarba. Lietuviai palaidojo apie 2 700 kazokų, kitus laidojo valstiečiai. Iš viso supilta 19 pilkapių.

Mūšio pabaigoje J. Radvila turėjo apie 5 500 karių, kurie nugalėjo tris kartus didesnę, bet lengvai ginkluotą kazokų kariuomenę.

Po pergalės etmonas norėjo žygiuoti toliau, tačiau labai trūko maisto („kareiviai buvo verčiami nuluptomis medžių žievėmis<...> alkį malšinti, kad išvis liktų gyvi“), parako (jo buvo likusios tik trys statinaitės). Todėl kariuomenė buvo nuvesta atgal į Rečicą, kur geriau aprūpinti kareiviai galėjo budėti. Iš Bychovo (LDK pakanclerio Kazimiero Leono Sapiegos tvirtovės) buvo atgabentas būtinai proviantas ir amunicija.

O nuo Pripetės žvalgai pranešė, kad per upę keliasi 60 000 naujų kazokų, Chmelnickio pasiųstų nuo Zbaražo galimo lietuvių išiverži-

mo į Ukrainą sulaukyti ir siekiančių pulti lietuvių stovyklą. Tačiau 1649 m. rugpjūčio 8 d. tarp Respublikos ir kazokų sudarius Zborovo taiką, jų žygis buvo sustabdytas, kazokai pasitraukė ir iš Gomelio, Babičių, Liubečo. Baigėsi ir šis J. Radvilos žygis ginant Lietuvą.

1649 m. pergalė prie Lojevo plačiai nuskambėjo Europoje, įprasminta Radvilų tradicijose. J. Radvila valdovui Jonui Kazimierui pasiuntė per 20 ties Lojevu laimėtų vėliavų, o gruodžio mėn. – dar keliasdešimt. Tačiau kariuomenės aprūpinimo ir finansinė padėtis liko labai sunki.

1651 m. pavasarį karo veiksmai buvo atnaujinti. Tačiau kaupiti lėšas ir organizuoti kariuomenę nualintuose pavietuose buvo sunku. Kariuomenę buvo numatyta telkti Bobruiske, pavietų šauktinius – dislokuoti įvairiose LDK pietryčių vietose. Bet ir tai sekėsi sunkiai. Kai kurie pavietai, siųsdami savo karius, riboję jų veiksmus tam tikra teritorija. Tokiomis sąlygomis karaliaus Jono Kazimiero nurodymas atsiųsti prie Liublino jo žinion 3 000 karių (daugiau negu pavietai galėjo tuo metu pristatyti) buvo nerealus. J. Radvila, laikydamas pagrindine savo pareiga ginti kraštą, nurodymo nevykdė. Vėliau karalius suteikė J. Radvilai veiklos laisvę.

Birželį J. Radvila nurodė kariuomenei žygiuoti link Ukrainos, kur Karūnos pajėgos kovėsi su kazokais, pavietų pajėgoms telkiantis Kričeve (į rytus nuo Mogiliovo), Gomelyje, Rečicoje ir Turove.

Kazokai vėl saugojo Dniepro pakrantes, o jų plk. Nebaba bandė užimti Gomelį, prieš kurį birželio pradžioje J. Radvila pasiuntė 11 vėliavų, ir jis buvo sumuštas. Pats J. Radvila mėnesio pabaigoje buvo prie Rečicos. Ryškėjo faktai apie kazokų suartėjimą su Maskva.

1651 m. birželio pabaigoje Karūnos kariuomenė prie Berestečko (į pietus nuo Lucko) sumušė kazokų pajėgas. Prie pergalės prisidėjo ir LDK žirgininkas Boguslavas Radvila su savo svetimšalių algininkų raiteliais kaudamasis dešiniajame sparne. Per visą karą su kazokais Lenkijos kariuomenėje jis išlaikė husarų dalinį.

Tęsinys kitame „Kariūno“ numeryje

Atkelta iš 18 p.

Dar gerokai prieš vidudienio pagrindines šv. Mišias aikštėje rikiavosi tie, kurie savo jėgas ir tarnybą skiria Lietuvos laisvei saugoti, o pastaraisiais metais – ir kitų šalių žmonėms, ištiktiems karo nelaimių, padėti. Tarp dalyvavusiųjų tądien pagrindinėse Mišiose buvo aukštų LR krašto apsaugos ministerijos, Lietuvos kariuome-

nės, Karinių jūrų pajėgų pareigūnų, generolų, seržantų, puskarininkių, eilinių karių, jaunųjų kadetų. Juos visus ir Lietuvos kariuomenės ordinara Eugenijų Bartulį, vyriausiąjį kariuomenės kapelioną kun. Juozą Gražulį, taip pat kitus kariuomenės kapelionus, visus koncelebruojančius dvasininkus pasveikino Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius savo vadovaujamos iškilmingos liturgijos pradžioje. Šv. Mišių metu giedojo Lietuvos karo akademijos choras „Kariūnas“

(vad. Vytautas Verseckas), grojo Didžiosios kunigaikštienės Birutės motorizuotojo pėstininkų bataliono pučiamųjų orkestras „Geležinis Vilkas“. Po pamaldų karius sveikino LR krašto apsaugos ministras Juozas Olekas, Lietuvos kariuomenės vadas gen. mjr. Valdas Tutkus.

Grįždami namo dar užsukome į Pažaislio vienuolyną. Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčioje mus sutiko sesuo Diana, kuri labai išsamiai supažindino su vienuolyno istorija.

Pirmąkart žygyje Kryžių kalnas–Šiluva

Kar. Alminas SINEVIČIUS

Sveiki! Rugsėjo 7–9 dienomis man teko garbė dalyvauti piligriminiame žygyje iš Kryžių kalno į Šiluvą, kuris buvo surengtas jau penktąjį kartą. Šįkart jis buvo skirtas popiežiaus Jono Pauliaus apsilankymo Lietuvoje metinėms paminėti. Kai man kapelionas kpt. R. Butkevičius pranešė apie organizuojamą eisną, iš pradžių sudvejojau. Tik vėliau, paklausinėjęs vyresniųjų kursų kariūnų, kurie jau anksčiau buvo dalyvavę tokiaame žygyje, apie jį sužinojau daugiau ir susižavėjau. Smalsumo vedamas nuėjau ir užsirašiau.

Pentadienį anksti ryte išvykome Šiaulių kryptimi, link Kryžių kalno, į pradinę susirinkimo vietą.

Nepatikėjau savo akimis, kai pamčiau, kiek piligrimų būriuojasi ir registruojasi. Įvairaus amžiaus, pažiūrų, išsilavinimo. Vieni atstovavo savo mokymo įstaigoms, kiti – įvairioms krikščioniškoms organizacijoms, buvo ir apie 70 iš įvairių dalinių atvykusių karių, žinoma, ir penki kariūnai su vadovo pareigas einančiu mūsų kapelionu. Iš viso užsiregistravo net 1 108 žygeiviai! Nakvyne ir maitinimu pasirūpino Logistikos bataliono kariai.

Vakarais liepsnojo laužai, vyko vakaronės, koncertai, jaunimas linksminosi ir bendravo tarpusavyje. Ir aš su kai kuo susipažinau... Iš Naujosios Akmenės buvo atvykusi maltiečių grupelė, su kuria

per tas keletą dienų susibičiuliuavau. Dabar bendrauju internetu.

Kai paskutinę dieną artėjome prie Šiluvos, praėjome gal poros kilometrų automobilių, kurie važiavo iš atlidų, bet dėl mūsų eisenos turėjo sustoti, eilę. Tačiau priversti laukti žmonės dėl to nebuvo nusivylę ir šypsodamiesi mums mojavę.

Šiluvoje dalyvavome mišiose, po to skaniai pavalgėme ir neskubėdami patraukėme namo... Šio savaitgalio iki šiol negaliu pamiršti. Ir aš toks ne vienas! Tikiuosi dalyvauti ir kitais metais, agituoju ir jus – šios mano istorijos skaitytojai!

Karo pedagogikos pradininkams Lietuvoje atminti

Knygos „Karinis rengimas ir ugdymas Lietuvoje“ atsakingasis redaktorius doc. dr. Valdas RAKUTIS, sudarytojai ir mokslo redaktoriai doc. dr. Nijolė JANULAITIENĖ ir doc. dr. Bronius PUZINAVIČIUS

Karo pedagogika – Lietuvoje mažai tirta ugdymo mokslo šaka, kurios plėtotę 50 metų buvo nutraukęs sovietų okupacinis režimas, sunaikinęs ir Lietuvos kariuomenę. Nebuvo Lietuvos kariuomenės, neleista domėtis ir karo pedagogika. Tik atkūrus Lietuvos nepriklausomybę ir jos ginkluotąsias pajėgas vėl tapo aktualūs kariuomenės mokymo ir auklėjimo uždaviniai, pradėtos nagrinėti karo pedagogikos problemos. Todėl šiandien labai svarbu nubraukti užmaršties dulkes nuo tarpukario Nepriklausomos Lietuvos karo pedagogikos palikimo, pažvelgti į jį iš šiuolaikinės pozicijų ir pagal galimybes pritaikyti dabartinės Lietuvos kariuomenės mokymo ir auklėjimo procesams optimizuoti.

Tyrinėjant karo pedagogikos ištakas Lietuvoje negalima nepastebėti darbų, kuriuos XX a. pradžioje, atkūrus Lietuvos kariuomenę, parašė plk. lt. V. Vaclovas Biržiška ir plk. Konstantinas Žukas. Šiandien jie laikomi lietuviškosios karo pedagogikos pradininkais.

2004 m. gruodžio mėn. buvo minimos plk. lt. V. Vaclovo Biržiškos ir plk. Konstantino Žuko 120-osios gimimo metinės. Ta proga 2004 m. gruodžio 16 d. Karo akademijos dėstytojai, karininkai ir Kariūnų taryba surengė pedagogikos skaitymus. Juose dalyvavo Lietuvos karo akademijos dėstytojai, instruktoriai, kviešti kitų aukštųjų mokyklų mokslo darbuotojai, Lietuvos kariuomenės padalinių atstovai. Plk. lt. V. Biržiškos ir plk. K. Žuko jubiliejui skirtos konferencijos rengėjai suvokė ne tik mokslinę, bet ir edukacinę šios sukakties prasmę, todėl į šį renginį pakvietė ir Karo akademijos kariūnus.

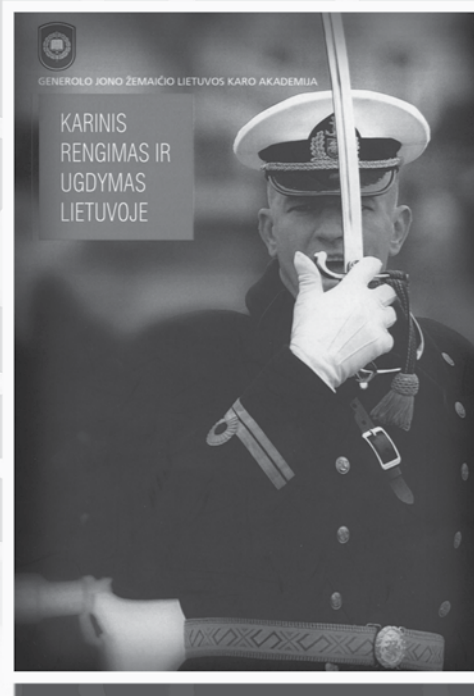
2007 m. rugsėjo mėnesį pasi-

rodžiusiame mokslinių straipsnių ir pranešimų rinkinyje „Karinis rengimas ir ugdymas Lietuvoje“, skirtame kariuomenės pedagogų plk. lt. V. Biržiškos ir plk. K. Žuko jubiliejui paminėti, spausdinami Klaipėdos universiteto profesorės habil. dr. Onos Tījūnėlienės, Vilniaus universiteto bibliotekos direktorės Birutės Butkevičienės, Lietuvos kariuomenės Mokymo ir doktrinų valdybos vado plk. Vytauto Žuko, Lietuvos kariuomenės Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos mokomojo pulko vado plk. Arūno Dudavičiaus, buvusio krašto apsaugos viceministro Edmundo Simanaičio, dim. plk. Eugenijaus Kisino, mjr. Jono Buko, Klaipėdos universiteto doktoranto Kęstučio Mockaus, šios anotacijos autorių ir kitų mokslo darbuotojų, Lietuvos karininkų darbai. Juose nagrinėjami plk. lt. V. Biržiškos ir plk. K. Žuko karo pedagogikos veikalai, pirmieji psichologijos ir karių ugdymo vadovėliai ir mokslo darbai, parengti tarpukario Lietuvoje. Leidinyje taip pat analizuojama karininkų ugdymo Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje ir tarpukario Lietuvoje sistema, gvildenamos dabartinės Lietuvos kariuomenės integracijos į NATO aktualijos. Tai vienas pirmųjų Karo akademijos leidinių, kuriame pateikiami ne tik mokslo darbuotojų, pedagogų, karininkų, bet ir kariūnų straipsniai ir pranešimai. Kariūnų darbai parengti vadovaujant Karo akademijos pedagogikos ir psichologijos dėstytojams. Spausdinamas ir literatūrinės-muzikinės kompozicijos scenarijus, kurį pagal plk. K. Žuko knygą „Žvilgsnis į praeitį“ parengė doc. dr. Nijolė Janulaitienė ir kar. Gytis Augūnas. Šią kompoziciją minėto renginio metu atliko kariūnai Viktoras Buiva, Irmantas Genevičius,

Linus Janauskas, Aurimas Klevecas ir Karolis Stiga.

Leidinio atsakingasis redaktorius ir sudarytojai nuoširdžiai dėkoja recenzentams dr. Anei Volsyliūtei, doc. dr. Juozui Banioniui už vertingas pastabas, taip pat redaktorei Nijolei Andriušienei, maketuotojai Daliai Žukaitienei ir dailininkei Aušrai Pranskūnaitei. Esame dėkingi Lietuvos valstybės centriniam archyvui, Krašto apsaugos centriniam archyvui, Vilniaus universiteto bibliotekai, fotografui Kęstučiui Dijokui už leidynei panaudotas nuotraukas.

Tikimės, kad šis leidinys paskatins pedagogikos mokslo atstovus daugiau domėtis karių ugdymo problemomis ir kartu bus gražus karo pedagogikos pradininkų Lietuvoje plk. lt. V. Biržiškos ir plk. K. Žuko 120-ųjų gimimo metinių paminėjimo ženklas.

Paminklas albanų tautos didvyriui kunigaikščiui Skanderbegui centrinėje jo vardu pavadintoje Tiranos (Tirane) aikštėje. Skanderbego vadovaujami albanai XV a. buvo įkūrę nepriklausomą valstybę ir 24 metus ją didvyriškai gynė nuo turkų

Spalvinga komunistų laikų revoliucinės tematikos mozaika puošia Albanijos nacionalinio istorijos muziejaus fasadą

Nuotraukos Vitalio Stonio

Kaip atrodo „pilkoji Europos dėmė“

Doc. dr. Bronius PUZINAVIČIUS

Šių metų liepa Lietuvoje buvo vėsi ir lietinga. Šilumos išsiilgę ir „geresnės vietos po Saule“ ieškodami, liepos 18 d. atsидūrėme prie Adrijos jūros, nedideliame Juodkalnijos kurorte Sutomorėje. Bet nejaugi ištisas dienas kepinsies saulėje, kuri degino negailestingai, o termometro stulpelis kilo prie 40 laipsnių žymos. Juolab kad vos už kelių dešimčių kilometrų nuo Sutomorės plyti daugeliui Lietuvos žmonių, taip pat ir mums, mažai žinoma, dar „neatrasta“ žemė, turistinių kelionių kataloguose neretai vadinama „pilkoja Europos dėmė“.

Ir štai mes jau jaukiame, vėsiam Sutomorės kelionių agentūros „Ivanco travel“ autobuse, kuris vaizdingomis Adrijos pakrantėmis ir suktais kalnų keliais važiuoja Albanijos link. Po geros valandos esame pasienio kontrolės poste. Pasų tikrinimo procedūros atliekamos labai greitai, o muitininkams mes visai neįdomūs. Nekantraudami pradėdame pažintį su ta mums nepažįstama „pilkoja dėmė“. Nustebę klausiamo, ar tikrai Albanija tokia pilka ir vargana šalis, kaip kartais įsivaizduojama, nes mus pasitinka spalvingas, netgi puošnus, egzotiškų augalų sodas apsuptas pakelės restoranas su albaniškų suvenyrų ir turistinės literatūros parduotuve. Pastebėjusi mūsų nuostabą, kelionės vadovė sako, kad albanai labai stengiasi pagerinti savo šalies įvaizdį, mėgsta ryškias, sodrias spalvas. Patys galime tuo įsitikinti stebėdami pakelėse išikūrusias gyvenvietes, nedidelius viešbučius, resto-

ranus, degalines. Spalvingų namų netrūksta ir Albanijos miestuose.

Albanija – maža šalis Balkanų pusiasalyje (plotas 28,7 km²) prie Adrijos jūros. Čia gyvena 3,8 mln. gyventojų, iš jų 900 tūkst. – sostinėje Tiranoje. Albanų kalba nepanaši į kitas Balkanų šalių kalbas, tačiau priklauso indoeuropiečių kalbų šeimai, kur naudojama lotyniškoji abėcėlė. Oficialus valstybės pavadinimas albanų kalba – *Republika e Shqipërise*, arba *Shqipëria* (Erelių šalis).

Dabartinių albanų protėviai ilyrai į Vakarų Balkanus atsikraustė apie II tūkstantmetį pr. Kr. Tuo metu jie buvo apsupti keleto nedraugiškų valstybių. Graikai į šią teritoriją atvyko VII a. pr. Kr. ir pavertė ją savo kolonija. Patys ilyrai savarankišką valstybę sukūrė IV a. pr. Kr., tačiau graikai užvaldė pietinę šalies dalį (Albanijos ir Graikijos ginčai dėl teritorijos tęsiasi iki šių dienų). 228 m. pr. Kr. besiplečianti Romos valstybė užgrobė Ilyriją. Vėliau dabartinė Albanija pateko į Bizantijos imperijos valdžią. Turkai Otomanai Albaniją valdė 1385–1912 m. Ilgaamžė turkų spauda stabdė ūkio, prekybos ir kultūros plėtrą. Albanai buvo verčiami priimti musulmonų tikėjimą. (Šiuo metu apie 70% albanų laiko save musulmonais, 20% – ortodoksais arba stačiatikiiais ir 10% – Romos katalikais). Ketvirtadalis albanų emigravo į užsienį. Ir dabar beveik 3 milijonai jų gyvena užsienyje. Albanijos nepriklausomybė buvo paskelbta 1912 m. lapkričio 28 d. Antrojo pasaulinio karo metu šalis patyrė Italijos, kiek vėliau Vokie-

tijos okupacijas. Po karo Albanijos komunistų partijos sekretoriui E. Hodžai (Hoxha) įvairiais būdais pavyko įtvirtinti komunistinį režimą, išsaugoti šalies vientisumą. Valdžioje įsitvirtinęs E. Hodža įvedė griežčiausią totalitarinį stalininį režimą, kuris alino šalį iki 1985 metų.

Diktatoriaus siautėjimo metais Albanija buvo virtusi paskutiniu Europoje stalinizmo ir maoizmo bastionu, skurstančiu, nuo išorinio pasaulio visiškai izoliuotu kraštu. Beveik visi šalies ekonominiai ir finansiniai ištekliai buvo skiriami gynybinių bunkerų statybai. Tokiu būdu E. Hodža tikėjosi apsiginti nuo viso „imperialistinio pasaulio“. Albanijos piliečiams buvo uždrausta išvykti į užsienį, neleidžiama turėti automobilių, laisvai, be valdžios leidimo keliauti šalies viduje. Buvo visiškai uždraustas religinis gyvenimas, uždaryti visų konfesijų maldos namai. Nepakędami nežmoniškos spaudos, albanai bėgo iš pikta ir žiauria pamote virtusios tėvynės.

Permainos prasidėjo po diktatoriaus mirties. Jo įpėdinis Ramizas Alija (Alia) bandė išgelbėti komunistinį režimą pamažu jį reformuodamas. Buvo leista politinė veikla, atgijo religinis gyvenimas, privatusis verslas. Opozicinių jėgų reikalavimu Albanijoje įvyko demokratiniai rinkimai. Po rinkimų pradėtos gilesnės ekonominės reformos, privatizacija, imta kurti demokratinės valstybės teisinė bazė. Tačiau dėl politinių nesutarimų bei korupcijos reformos ėmė

strigti. Albanijoje labiau nei kitose pokomunistinėse valstybėse pasireiškė perėjimo prie demokratijos ir rinkos ekonomikos sunkumai, netgi kilo ginkluoto perversmo ir šalies dezintegracijos pavojus. Plintančią anarchiją pavyko sustabdyti tik tarptautinių organizacijų dėka. Ir tik per pastarąjį dešimtmetį politinė padėtis Albanijoje stabilizavosi, ekonomika atsigavo, pavyko pritraukti daugiau užsienio investicijų. Tačiau demokratijos ir ūkio plėtrai vis dar trukdo gana plačiai išsikerojusi korupcija, organizuotas nusikalstamumas, žmones kamuoja didelis nedarbas.

Savo ateitį Albanija sieja su Europos Sąjunga ir NATO. Tikimasi, kad integracijos procesus paspartins šią vasarą įvykęs JAV prezidento Džordžo Bušo vizitas į Albaniją.

Albanai, kitaip negu lietuviai, nebėga svetur iš laisvę atgavusios tėvynės, bet į ją grįžta. Kelionės vadovė teigė, kad per pastarąjį ekonomikos atsigavimo dešimtmetį jų jau grįžo keli šimtai tūkstančių. Grįžo ne tuščiomis rankomis – už užsienyje uždirbtus pinigus tėvynėje jie statosi gyvenamuosius namus, steigia mažas ir vidutines verslo įmones. Tuo galėjome įsitikinti savo akimis – matėme daugybę naujai statomų ir jau pastatytų gyvenamųjų namų, prie automagistralių besikuriančių verslo įmonių. Pastebėjome, kad albanai virš baigtų statyti namų dažniausiai iškelia ne pabaigtuvių vainiką, bet Albanijos vėliavą, taip išreiškdami patriotinius jausmus ir tikėjimą geresne tėvynės bei savo pačių ateitimi.

Tiek daug okupacijų, priespaudos ir vargo patyrusi Albanija vis dar neturtinga šalis. Bet trumpas apsilankymas nedidelėje, gyvybingoje, geresnį gyvenimą kuriančioje „Erelių šalyje“ gerokai pakeitė apie šią valstybę įsigalėjusius stereotipus. Manau, kad kiekvienam, kas mėgsta keliauti, verta apsilankyti Albanijoje ir pačiam įsitikinti, kokia ji yra.

Durėšas (Durrės) – didžiausias Albanijos jūrų uostas ir pajūrio kurortas, galintis pasigirti smėlio paplūdimiu. Svarbiausia Durėšo įžymybė – išlikęs didžiausias Balkanų šalyse I a. romėnų amfiteatras, talpinęs apie 15–20 tūkst. žiūrovų

Centrinę Albanijos sostinės Skanderbego aikštę puošia architektūros paminklai: XVII–XIX a. Etemo mečetė, miesto laikrodžio bokštas ir vienas iš Tiranos centrui būdingų XX a. pirmosios pusės pastatų, kuriuose įsikūrusios ministerijos ir kitos valstybės valdžios institucijos

Buęs Albanijos komunistinio diktatoriaus Enveros Hodžos piramidės formos mauzoliejus Tiranoje. Dabar virš jo puikuoja sveikinimas JAV prezidentui Džordžui Bušui, simbolizuojantis šalyje įvykusias permainas

1934 metų karinis pučas Kaune

Dr. Vytautas TININIS

1934–1936 m. Lietuvoje vienas po kito buvo rengiami pučai, sukilimai, streikai. 1934 m. vasarą Kaune įvyko karininkų pučas prieš tuometę vyriausybę. Savo leistuose atsišaukimuose maištininkai kaltino prezidentą Antaną Smetoną ir jo vyriausybę 1926 m. gruodžio 17-osios „idealų“ išdavyste, valdžios korupcija, nuolaidžiavimu Lenkijai bei vidaus opozicijai,

Kubiliūnas Petras

nepakankamu dėmesingumu kariuomenei. Patraukę į savo pusę kariuomenės štabo viršininką gen. Petrą Kubiliūną bei kitus aukštus karininkus, prof. Augustinui Voldemarui simpatizavę karininkai

1934 m. birželio 7-osios vidurnaktį į Kauno gatves išvedė kariuomenės dalinius, kurie iš pradžių elgėsi gana pasyviai, išskyrus keletą pavienių atvejų. Buvęs Karo mokyklos kariūnas (1931 m. absolventas), j. leitenantas Alfonsas Rimas, nusileidęs nuo Parodos kalno, tanku išvertė centrinės Karo policijos būstinės metalinius vartus. Vėliau iš jo buvo atimtas karinis laipsnis.

Susitikę su prezidentu A. Smetona, gen. P. Kubiliūnas ir kiti pučo vadai reikalavo, kad būtų atstatydintas Juozo Tūbelio ministrų kabinetas, o naująją vyriausybę sudarytų A. Voldemaras, kuris tos dienos rytą lėktuvu buvo atskraidintas iš tremties Zarasuose į Kauną. Tačiau A. Smetona nesutiko. Jam pavyko iškviesti į pagalbą Karo mokyklos kariūnus ir II pėstininkų pulką, kurie pradėjo supti sukilėlius. Ypač ryžtingai elgėsi Karo mokyklos viršininkas gen. Jonas Jackus. Tą naktį A. Smetonos valdžią išgelbėjo pučistų neryžtingumas ir policininkų (jie saugojo prezidentūrą) ištikimybė. Laimė, kad nebuvo prieita prie aktyvesnių veiksmų – pirmojo šūvio ir ginkluoto susirėmimo, galėjusio peraugti į broliųdišką karą. 6 val. 30 min. sukilusios kariuomenės dalys pradėjo trauktis ir 7 val. mieste vėl buvo ramu. Gen. J. Jackus prisidėjo prie prof. A. Voldemaro suėmimo. Birželio 7 d. jis buvo paskirtas Vyriausiojo šta-

Rimas Alfonsas

bo viršininku vietoje suimto gen. P. Kubiliūno.

Deja, iš istorijos nebuvo pasimokyta. 1993 m. liepos 31 d. prasidėjo ginkluotas Lietuvos savanorių maištas. SKAT Kauno rinktinės 140 savanorių būrys pasitraukė iš tarnybos ir ėmė slapstytis Pakauinės miškuose. Tik po ilgų derybų rugsėjo 24 d. savanoriai sutiko grįžti į savo tarnybos vietas.

1974 m. žurnale „Karys“ Nr. 5 (JAV) buvo išspausdinti buvusio Karo mokyklos kariūno, kuris pasirašė tik inicialais K. U. (matyt, Kazys Urbšaitis), atsiminimai, pavadinti „1934–tųjų metų sukilimas“. Straipsnį spausdiname su trumpintą, kalba netaisyta.

Birželio mėn. 6 d. Kalnicos šaudykloje vykdėme šaudymo pratimus kovos šoviniiais. Grįžtant iš šaudyklos, didesnę kelio dalį aš nešiau lengvąjį kulkosvaidį. Prisimenu tai gerai, kadangi už poros dienų turėjau gerokai bėdos dėl to kulkosvaidžio su ltn. Danilevičiumi.

Grįžę iš Kalnicos, temstant išvykome į nakties pratimą. Grįžome jau po vidurnakčio. Kariūnų aspirantų artilerijos būrys, kuriame aš buvau skyrininkas, buvo išvykęs stažui į pulką. Antros kadro kuopos kariūnas J. Vitas ir aš miegojome didžiuliam kazemate tik dviese. Tai buvo 2-os kadro kuopos kareivinių antrajame aukšte. Grįžus iš nakties pratimų jau ir nuovargis jautėsi, todėl greitai užmigau. Po kiek laiko pakėlęs galvą matau, kad Vitas vėl rengiasi. Jis kažkaip pirmiau išgirdo pavojaus signalą ir jo sukeltas besirengiant triukšmas ir mane pažadino. „Ko rengiesi?“,

klausiu. „Pavojus“, jis man atsako. Na, galvoju, vadovybė jau per toli nuėjo belavindama mūsų fizinį atsparumą. Išieties nebuvo. Greitai apsirengiau pilnoj kautynių aprangoj ir nubėgau į gimnastikos salę. Čia buvo 1-os kadro kuopos susirinkimo vieta pavojaus atveju. 1-os kadro kuopos sudėtyje ir aš buvau. Tuojau atsirado mokyklos budėtojas ltn. Ramanauskas ir pranešė, kad visa Karo Mokykla rikiuojasi ant kelio prieš mokyklą.

Jau stovėdamas rikiuotėje, pasakojau savo skyriaus draugams išivaizduojamą tolimesnę pavojaus eigą: „Šiandien vykdomas visoje Kauno įguloje bandomasis pavojus. Generalinio štabo viršininkas gen. Kubiliūnas, patikrinęs pasiruošimą pavojui kitose Kauno įgulos dalyse, paskiausiai atvyks į 5-tą p. p. ir galų gale pas mus, į Karo Mokyklą. Patikrinęs pasiruošimą pavojui ir radęs viską tvarkoj, pasakys: „Dėkui, kariūnai, už gerą pasiruošimą!“ „Tėvynės la-

bui!“ – atsakysime. Po to tolimesnė eiga jau bus aiški. Gen. Kubiliūnas kreipsis į Karo Mokyklos viršininką gen. Jackų, sakydamas: „Pone generole! Šiandien užsiėmimų nedarykite. Ot pamiegosime“.

Gavus kiek kovos šovinių ir matant bataliono vadą pulk. Butkūną (tuo laiku Butkevičių) vaikščiojantį kiek susirūpinusį, nuomonę pakeičiau. Tuoju atvyko ir Karo Mokyklos viršininkas gen. Jackus. Jo kalba, išrikiuotai Karo Mokyklai, buvo maždaug tokia:

„Kariūnai! Mieste siaučia pučstai. Kariuomenės štabas ir prezidentūra užimti. Antras pulkas pasirusęs vykdyti Tautos Vado įsakymus. Penkto pulko nusistatymas nežinomas“. Aiškiai jautėsi, kad jam tikrai dar daug kas nebuvo žinoma. 1-ji kadro kuopa (faktiškai vieno būrio dydžio), vadovaujama ltn. Skruodžio, gavo įsakymą išaiškinti padėtį pagrindinių Karo Mokyklos vartų kryptimi. Tame dalinyje ir aš buvau. Eiliniam kovotojui, kad ir kariūniui, sunku buvo ką nors plačiau sužinoti.

Šioje vietoje aš įjungsiu kariūno Z.R. atsiminimus, kuris tuo metu buvo to dalinio pirmojo skyriaus skyrininkas.

„Man atrodo, kad visa 1-ma kadro kuopa rikiuotėje po keturis buvo išvesta pro pagrindinius Karo Mokyklos vartus. Greta šaligatviu ėjo ir gen. Jackus. Tik peržengus vartus, aš gi su savo skyriumi buvau pirmose gretose, išgirdome kažką iš po šlaito šaukiant – „Stok!“ Mačiau vieną ar du šalmus, žvilgančius pašlaitėje už akmens. Tuo metu visi me sklupome, nes ant grindinio nebuvo kur slėptis. Kurį laiką lyg ir viešpatavo pasimetimas ir netvarka. Tuo metu gen. Jackus, vis dar būdamas ant šaligatvio, paėjo kiek į priekį prieš mano gretą ir šuktelėjo pasislėpusiam „priešo“ postui, kad nešautų ar praleistų, tiksliai nepamenu. Tačiau iš pakalnės buvo atsakyta: „Stok! Šausiu!“ Gen. Jackus atsakė: „Aš esu Lietuvos kariuomenės generolas ir įsakau pasitraukti“. Po to jis keletą kartų pakartoto – „Jis iš proto išėjo, jis iš proto išėjo“.

Pulk. Butkūno buvau prašęs, kad man parašytų savo atsiminimus tik tiek, kiek liečia gen. Jackaus sprendimą siunčiant Karo Mokyklos dalinį saugoti prezidentūrą, jeigu iš viso toks dalinys buvo organizuotas. Kadangi jo atsiminimuose yra minimas ir šio dalinio veikimas, todėl čia ir įterpsiu pulk. Butkūno atsiminimus. Duodu sukilimo aprašymą ištisai, kuriame buvo įjungtas ir tas pagrindinis reikalas dėl Karo Mokyklos dalinio, kuris, tariamai, kelia vėš prezidentūros saugoti.

„Birželio 6 ir 7 d., nakties laiku, buvo taktinis pratimas su kariūnais laukuose. Pratimui pasibaigus, jau gerokai po pusiaunakčio, grįžome į kareivines. Mokyklos budintis karininkas pranešė, kad 5-tas p.p. pastatė sargybą prie Karo Mokyklos vartų. Tai buvo staigmena – netikėtumas. Mokyklos viršininkas gen. Jackus nuvyko prie sargybos ir pareikalavo pasišalinti. Sargyba nepakluso. Generolas pyko ir karščiaivosi. Paprašiau generolą, kad man leistų šį reikalą sutvarkyti.

Jis sutiko. Prie mokyklos vartų pastačiau sargybą. Vienam kariūnų būriui įsakiau užimti kapinaites, esančias kitoje gatvės pusėje, ant Nemuno kranto. 5-to p. pulko sargybai pasakiau: „Jūs čia vyrai nereikalingi“. Sargyba truputį pasitraukė ir sustojo. Matėsi aiškiai, kad 5-to pulko kareiviai pasimetę ir nežino kas darosi.

Tuo laiku gen. Jackus planavo ir ruošėsi su Karo Mokykla pro Napoleono kalną, kairiuoju Nemuno krantu, žygiuoti į prezidentūrą ir ją užėmus ginti. Tačiau, susirišus su 2-ru p.p. Šančiuose (ryšys buvo palaikomas valtimis per Nemuną), nuo šio sumanymo vykdymo buvo atsisa-

kyta. Vėliau, nuėjus man prie A. Panemunės tilto, sutikau gen. Pundzevičių, kuris man pasakė maždaug taip: „Sukilimas baigtas. Vykite į namus“. Visi pakluso ir grįžo į kareivines. Grįžus man ir kariūnams į mokyklos patalpas, gen. Jackus įsakė man su vienu būriu vykti į prezidentūrą ir ten pastatyti sargybą. Vykome autobusu, per Šančius ir miestą, be jokių kliūčių. Nuvykęs pastačiau sargybą ir raportavau Prezidentui. Prezidentas dėkojo, buvo ramus, nors kiek ir susirūpinęs. Sukilimas baigėsi tą dieną dar prieš vidurdienį. Įvykių eigos valandų ar minučių tikslumu neatsimenu, todėl ir nerašau“.

Iš duodamų atsiminimų matosi sukilimo eiga ir aš nesigilinsiu plačiau ją nagrinėdamas.

Grįšiu atgal prie pagrindinių Karo Mokyklos vartų fronto. Gavę įsakymą, perbėgimais per gatvę užėmėm poziciją kapinaitėse. Šokdamas per tvorą, į spygliuotą vielą susižeidžiau ranką.

Mūsų būrelis du kariūnai, Lozoraitis ir Zarembe, buvo pasiūsti žvalgybon. Visi tie kariūnai pasirusimai, ar tai mūsų, ar „priešo“, neatrodė rimti. „Priešas“ buvo išsidėstęs gal net arčiau kaip šimtas metrų. Mūsų žvalgai, laikdami šautuvus, ne paruoštus kovai, o nešdami lyg lazdas, prisiartinio prie pirmojo gulinčio kareivio. Užklaustas, kodėl jis čia guli, jis atsakė, kad nežinąs. Jo skyrininkas jam čia liepė atsigulti ir jis gulįs. Lozoraitis išsitraukęs papirosų pakelį užsirūkė ir pasiūlė kareiviui. Kareiviui beimant papirosą, jis jam iš rankų ištraukė šautuvą. Ar tai tik nebus vienintelis belaisvis visame Karo Mokyklos fronte. Belaisvį apklausinėjo pats gen. Jackus, kuris tuo metu buvo būrio rajone. Apklausinėjimas skambėjo maždaug taip: „Kieno valdžios klausai?“ Kareiviui tylint, vėl pakartoto: „Kieno valdžios klausai?“ Jam vėl neatsakius, jis uždavė su ranka per petį ir, palydėdamas žodžiais „durnas, durnas“, įsakė uždaryti į daboklę. Žinoma, visa kareivio valdžia buvo jo skyrininkas. A. Panemunės tiltas buvo užimtas sukilėlių. Viename tilto gale buvęs tankas, o kitame šarvuotis. Tą patį rytą vienas mažas Karo Mokyklos dalinys susirišo su priešlėktuvine, A. Panemunėje esančia, grupe. Tiesa, buvo vėliau kalbama, kad šlaite prieš Karo Mokyklą buvo išsidėstę 5-to pulko kulkosvaidininkai.

Pagal turimas žinias, ties vartais 5 p. pulko kryptimi veikė ltn. Danilevičius su būriu. Jis ten rado irgi karių grupę, išsidėčiusią atvirame lauke. Ltn. Danilevičius, sako, būk tai laikydamas šautuvą ant peties, su įkišta rože į vamzdį, palikęs savo būrį užnugaryje, ėjo pats vienas išžvalgyti padėties. Artėjant prie išsidėčiusių karių, tie sušukę: „Nesiartink, šausim!“ Jis atsakęs – „O taip, šaukit, šaukit“. Šiame fronte nieko daugiau žymesnio ir neįvyko.

Jackus Jonas

Nuotraukos iš leidinio „Lietuvos kariuomenės karininkai 1918–1953“. Lietuvos nacionalinio muziejaus biblioteka

Sėkmingi startai

Lektoriai Mečislovas LEŠKYS,
Nadežda MATUKIENĖ

Rugsėjo 15 d. Jonavoje vyko Lietuvos svarsčių kilnojimo čempionatas. LKA komanda, sudaryta iš dviejų kariūnų ir keturių buvusių Akademijos auklėtinių, iškovojo antrąją vietą (pralaimėta Panevėžio rajono rinktinėi, sudarytai iš Lietuvos rinktinės narių).

Lietuvos čempionu tapo lt. Giedrius Pargaliauskas (sv. kat. iki 80 kg), vicečempionais – lt. Paulius Barkauskas (sv. kat. iki 60 kg) ir lt. Česlavas Bogdanas (sv. kat. +

90 kg). Bronzos medalius laimėjo I kurso kariūnas (2006 m. Lietuvos jaunimo čempionas) Donatas Razmolovas (sv. kat. iki 65 kg) ir kpt. Mindaugas Albrechtas (sv. kat. iki 90 kg). Ketvirtąją vietą šioje svorio kategorijoje užėmė II kurso kariūnas Erlandas Kasperavičius.

Gaila, kad šios varžybos vyko tik prasidėjus mokslo metams, kai dauguma kariūnų dar buvo nespėję įgyti geros sportinės formos, todėl ir nedalyvavo šiame čempionate. Lietuvos svarsčių kilnojimo federacijai jau seniai buvo siūlyta čempionatus rengti pavasarį, o ne rudenį. 2006 metais buvo atsižvelgta į šį siūlymą, o šiais vėl grįžta prie seno varžybų kalendoriaus.

Jau tapo tradicija Lietuvos kariuomenės kroso ir virvės traukimo čempionatus rengti Kaune, Panemunės parke. Kroso varžybose dalyvavo 9 komandos (56

dalyviai). LKA kroso komandai atstovavo 5 kariūnai: Vaidas Žlabys, Artūras Ševeliovas, Vidmantas Šaučiūnas, Edmundas Tutlys ir Gintautas Ciunis.

Visi varžybų dalyviai startavo kartu. Sunkią varžybų trasą iš mūsų kariūnų greičiausiai nubėgo Vaidas Žlabys ir laimėjo penktąją asmeninę vietą. Kitų kariūnų rezultatai įsiterpė tarp 30 geriausiųjų. Tai mūsų komandai suteikė galimybę iškovoti trečiąją komandinę vietą.

Rugsėjo 1–2 d. Lazdijų rajone, Kapčiamiestyje, vyko mažasis maratonas „Dzūkija 2007“ Krašto apsaugos sporto klubo prizams laimėti, kurį sudarė 3 rungtys: orientavimasis, plaukimas baidarėmis, važiavimas dviračiais. Mišrių komandų įskaitoje tarp krašto apsaugos sistemos komandų pirmąją vietą iškovojo kar. Lina Kievišaitė ir lt. Tomas Bancevičius.

Akademijai – tinklinio auksas ir sidabras!

Laima GRIGALUSKAITĖ

Š. m. rugpjūčio 22–24 dienomis Divizijos generolo Stasio Raštikio puskarininkių mokykloje (PM) Kaune įvyko Lietuvos kariuomenės paplūdimio tinklinio čempionatas, kuriame Lietuvos karo akademija iškovojo auksą (vyrai) ir sidabrą (moterys). Sveikinimai prizininkams!

LKA komandos favoritai ir prizininkai – Bazinių karininkų kursų Fizinio rengimo sekcijos lektorius Andrius Nachajus, IV kurso kariūnai Tomas Stakvilevičius (vyrų grupėje) ir Simona Lukoševičiūtė (moterų grupėje) bei ką tik į Akademiją įstojusi kariūnė Sandra Surgailytė. LKA delegacijai Kaune vadovavo Bazinių karininkų kursų Fizinio rengimo sekcijos viršininkas mjr. Rytis Vasiliauskas.

Antri vyrų grupėje po atkaklios kovos liko aikštelės šeimininkai – Puskarininkių mokyklos komanda, kurią viso čempionato metu aktyviai palaikė jos viršininkas plk. lt. Aleksandras Kucharevas – aistringas tinklinio ir sporto aštuolis bei šio čempionato or-

ganizatorius, įrengęs geriausias, naujausius pasaulinius standartus atitinkančias paplūdimio tinklinio aikšteles, kuriose renginys ir vyko. Trečią vietą užėmė ir bronzos medalius išsivežė Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytenio bendrosios paramos logistikos batalionas.

Moterų grupėje auksą iškovojo – su šypsena veide! – Karo medicinos tarnybos merginos, bronzos medaliais buvo apdovanota Klai-

pėdos KASP 3-ioji rinktinė.

Iš viso šių metų čempionate dalyvavo 26 vyrų ir 8 moterų komandos. Šis trečiasis ir gausiausias dalyvių Lietuvos kariuomenės paplūdimio tinklinio čempionatas, pirmąkart surengtas Kaune (abeji ankstesni – Klaipėdoje), Lietuvos karo akademijai ir vėl buvo sėkmingas – jau trečią kartą vyrų grupėje jos atstovai iškovojo auksą.

Lietuvos karininkas – ketvirtas Europos lakūnas

Dainora MOZERIENĖ

Liepos 20–29 dienomis Suomijoje, Joensuu mieste (apie 450 km į šiaurės rytus nuo Helsinkio), vyko standartinės (*advanced*) kategorijos 5-asis Europos akrobatinio skraidymo čempionatas. Dalyvavo 30 lakūnų iš 9 šalių. Lietuviai skrido dviese – Lietuvos karo akademijos Oro pajėgų štabo karininkų kursų viršininkas plk. lt. Eltonas Meleckis, kuris pelnė ketvirtojo Europos lakūno vardą, ir Donaldas Bleifertas.

Labai gaila, kad nebuvo trečio dalyvio, tad nesusidarė Lietuvos komanda. Ketinęs dalyvauti Lietuvos avialinijų pilotas Linas Rūtelionis negavo atostogų treniruotėms Suomijoje prieš varžybas.

Kvalifikacinę programą lėktuvu Jak-55M plk. lt. E. Meleckis atliko labai gerai ir laimėjęs pratimą tapo varžybų lyderiu. Tačiau

prieš keletą metų įvesta nauja tvarka, kad ši, anksčiau buvusi privaloma, programa dabar varžybų rezultatams neturi jokios įtakos. Laimėjusieji šį pratimą varžybų pabaigoje net nepaminimi. Daugelis galvoja, kad šią situaciją reikėtų keisti. Juk lakūnai varžosi, atlieka programą, o iš surinktų taškų naudos tik tiek, kad pagal juos surikiuojama tolesnė pratimų – skrydžių – eilė.

„Sėkmingus burtus išsitraukiau – buvau paskutinis, – pasakoja Eltonas. – Kodėl tai gerai? Jeigu skrendi tiksliai ir užtikrintai – didelė tikimybė, kad teisėjai nepagailės tau balų. Iš pradžių skrendantiems teisėjai gal kiek jų ir „gaili“, nes gal vėliau kas skris geriau. Tiktai, aišku, daugiau įtampos: skridę anksčiau jau ramūs stebi kitus, o būdamas

paskutinis vis galvoji, svarstai, rengiesi. Nėra sportininko, kuris prieš savo startą visiškai nesijaudintų, tačiau su per dideliu jauduliu taip pat reikia kovoti.“

Taigi, atlikdamas kvalifikacinę programą, plk. lt. E. Meleckis buvo pirmas, laisvąją – ketvirtas. Atlikus pirmąją nežinomą programą jo rezultatas buvo trečias, antrąją nežinomą – devintas, bendroje įskaitytoje – ketvirtas. Prancūzas J. Antalis jį aplenkė apie 20 taškų ir užėmė trečiąją vietą. Čempionu tapo taip pat Prancūzijos lakūnas A. Leboulangeris, antrasis liko vengras T. Illiesis.

2007 m. rugsėjo 8 d. netoli Panevėžio, Rojūnų aerodrome, vykusiame Lietuvos akrobatinio skraidymo B ir C kategorijos čempionate, plk. lt. E. Meleckis iškojo II vietą.

Kar. Julija KRAUKLIS

*Štai atėjo ruduo. Išeinu...
Ir tik laikas mane sugrąžins.
Aš nežiūriu į Tavo akis,
Nes sustabdyti mane jos mėgins.*

*Aš išeiti turiu, o Tu pasilik,
Nors ir nori man eit iš paskos.
Paprasčiausiai sustok ir sulauk,
Kai net draugai jau manęs neieškos.*

*Kai kiti jau pamirš, netikės,
Kad sugrįšiu atgal pas Tave...
Tu sulauk, Tavo klyksmas širdies
Tolujoj gal išgelbės mane.*

*Jis neleis man suklypt ar paklyst,
Jis suteiks man jėgų nesustot...
Tu tikėk – aš sugrįšiu atgal,
Nes tik Tu taip mokėjai sulaukt.*

*Tu neleisk man sustot, pailsėt,
Nes man poilsis bus kaip mirtis,
Ir neleisk man ko kito mylėt,
Nes ta meilė man bus kaip ugnis.*

*Kaip ugnis ji išdeginis širdis
Ir tik pelenus vėjui paliks.
Ir todėl Tu manęs nepalik
Ir neleisk jai manęs užvaldyt...*

*Tu pažadink mane, kai išaus,
Švelniai ranką man savo ištiesk.
Tik nerodyk man tyro dangaus,
Nesukelki man noro išskrist...*

*Ir neleisk man mylėt ar norėt,
Duok į priekį man eit, nemąstyt.
Tu neleisk man sustot, pailsėt,
Nes šis poilsis man bus lyg mirtis.*

*Neskubėk manęs palaidot
Ir užmerkt man akių –
Prieš tai aš norėčiau saulę
Nors minutėlę dar matyt.*

*Aš norėčiau perbrist jūrą,
Pamatyt visus draugus
Ir sušokt dar vieną šoki,
Prieš išeidama į kapus...
Neskubėk manęs palaidot –
Aš dar noriu pagyvent.
Neskubėk supilt man kapo,
Leiski man kuo toliau nužengt.*

*Pažiūrėk į mane, mano saule, –
Jau delnai mano kumščiais pavirto.
Tu sakai, kad kovoti nenori,
O aš stoju į kovą ir vėl...*

*Tu pažvelk į mane, mano saule, –
Mano dangų jau debesys dengia.
Tu sakai, kad lietaus Tau nereikia,
O aš jo sustabdyt negaliu...*

*Mano saule, Tu apsidairyki –
Mano kelias vėl prieblando dingsta,
Tavo galioje man jį apšviesti,
Tik aš to paprašyt nedirštu...*

*Bet Tu šviesk, nebijoki, kad lyja,
Nebijok, kad į kovą einu.
Kai sugrįšiu, virs kumščiai delnais
Ir kelias pimsis tarp Tavo šviesų.*

*Kažkur teka upės, bet jos ne čia.
Kažkur žydi gėlės, bet jos toli.
Kažką myli žmones, bet ne mane –
Jie ieško prasmės, bet ji – mirty...*

*Jie ieško laimės, bet ji – skausme.
Jie ieško skausmo, bet jo nėra.
Jie klauso vėjo, bet neišgirs,
Žiūrės į žvaigždės ir jų nematys...*

*Žiūrės į dangų ir į marias,
Bet neprireiks jiems to po mirties.
Ir jiems išėjus ieškos prasmės
Gyvi jų vaikai, o gėlės žydės...*

*Atėjo naktis, ir debesys žvelgia
Į langą, kur jau užgeso šviesa.
O už debesų tyliai blykčioja žvaigždės,
Jos saugoja Tavo sapnus ir svajas...*

*Užsnūdo medeliai, ir paukščiai nečiulba,
Ir viskas aplinkui tylu ir ramu...
Tik aš Tavo gatvėj į langus žvelgiu vėl –
Gal rasiu tenai supratingų veidų?*

*Gal kas nors supras mano sielą neramią,
Kuri mane atveda vėl pas Tave?..
Bet gėlės jau vysta, o žmonės – miega,
Ir niekas nežino, kokia aš vieniša...*

*Aš paimsiu lašus į delnus –
Atminimus vėlyvo rudens.
Aš pakelsiu akis į dangų
Ir tenai pamatysiu Tave...*

*Tavo žvilgsnis, lietaus pasigedęs,
Tavo akys – it žydras dangus.
Nežinau aš, kodėl mane teisia,
Tarsi sako – žiema greit pabus...*

*Nežinau, bet maldauju – suspauski
Mano ranką savajam delne.
Pasistenkime sau mes atleisti
Viską, ką buvom darę ne taip...*

IN MEMORIAM

DANA ADOMAVIČIENĖ

1954 12 30–2007 10 01

Šių metų spalio 1 dieną po sunkios ligos mus paliko Karo akademijos bibliotekos aptarnavimo poskyrio viršininkė Dana Adomavičienė.

Dana gimė 1954 m. gruodžio 30 d. Varėnos rajono Navikų kaime. 1978 m. baigė Vilniaus valstybinį universitetą, įgijo bibliotekininko ir bibliografo specialybę. 1978 m. dirbo Alytaus politechnikumo bibliotekos vedėja. 1981 m. atvyko gyventi į Vilnių ir įsidarbino VISI bibliotekoje Mokslinės literatūros skaitytojų aptarnavimo skyriaus vedėja. 1996 m. sausio 17 d. pradėjo dirbti Karo akademijos bibliotekoje bibliotekininke.

Dana buvo labai gabi ir darbšti, nepaprastai mėgo savo darbą ir jam atidavė visas savo jėgas, sugebėjimus ir žinias. Visada su šypsena, pilna sumanymų, optimizmo, ji dovanojo gerumą ir meilę visiems, kuriuos sutiko savo gyvenimo kelyje.

Dana, mes likome be Tavęs, bet Tu likai su mumis.

Bendradarbiai

mjr. Saulius Paketūras už nuopelnus ir asmeninį indėlį plėtojant ir stiprinant krašto apsaugos sistemą – krašto apsaugos sistemos medaliu „Už nuopelnus“;

kpt. Donatas Žilys, Teresė Sadauskienė, Diana Mickuvienė už aukštą kvalifikaciją, profesionalumą ir sąžiningą pareigų atlikimą – krašto apsaugos ministro padėka;

kpt. Audrius Sabaliauskis už profesionalumą ir svarų indėlį gerinant Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos infrastruktūrą – Lietuvos kariuomenės medaliu „Už nuopelnus“;

mjr. Ramūnas Švažas už profesionalumą ir svarų asmeninį indėlį reprezentuojant Lietuvos kariuomenę bei pilietiškumo idėjų skleidimą vykdant agitacinę veiklą Lietuvos ugdymo įstaigose – Lietuvos kariuomenės medaliu „Už nuopelnus“;

mjr. Ramūnas Pranckus už svarų asmeninį indėlį ir aktyvų bendradarbiavimą su užsienio partneriais tobulinant kompiuterinę taktikos imitavimo sistemą – Lietuvos kariuomenės medaliu „Už pasižymėjimą“;

kpt. Modestas Mondeikis už profesionalumą ir svarų asmeninį indėlį planuojant bei organizuojant reikšmingus užsienio šalių kariuomenių delegacijų vizitus – Lietuvos kariuomenės medaliu „Už nuopelnus“;

kpt. Kęstutis Kairys, kpt. Eugenijus Pachomovas, kpt. Tomas Balkus, j. psk. Gintautas Ražauskas, j. psk. Gediminas Ulbinas, vrš. Gintaras Širinskas, Arūnas Alonderis, Kęstutis Dijokas, Rozvita Vareikienė, Andrejus Nachajus už pavyzdinę tarnybą, asmeninį pasiaukojimą bei parodytą iniciatyvą – Lietuvos kariuomenės vado padėkos raštu.

■ SUTEIKTAS AUKŠTESNIS KARINIS LAIPSNIS

vyr.ltn. Tomui Blinstrubui – kapitono
vyr.ltn. Arūnui Gaideliui – kapitono
vyr.ltn. Ramūnui Mikėnui – kapitono
vyr.ltn. Mantui Sakolnikui – kapitono
vyr.ltn. Dmitrijui Zavurskiui – kapitono
vyr.ltn. Jonui Žydeliui – kapitono
j. srž. Žilvinui Ropei – leitenanto

■ PASKIRTA

■ PERKELTA

2007-07-16 **vyr.ltn. Sigitas Lopeta** iš Motorizuotosios pėstininkų brigados „Geležinis Vilkas“ Generolo Romualdo Giedraičio artilerijos bataliono Štabo baterijos Valdymo grupės vado pavaduotojo pareigų perkeltas į LKA Kariūnų bataliono II kariūnų kuopos taktikos karininko pavaduotojo pareigas.

2007-07-16 **kpt. Artūras Katilius** iš Logistikos valdybos Logistikos valdymo skyriaus tiekimo karininko pareigų perkeltas į LKA S-4 skyriaus planavimo karininko pareigas.

2007-07-23 **mjr. Vidas Šilaika** iš LKA Bazinių karininkų kursų Valdymo grupės viršininko pavaduotojo pareigų perkeltas į Generolo leitenanto Motiejaus Pečiulionio arsenalo vado pareigas.

2007-08-01 **kpt. Virginijus Jonuška** iš Krašto apsaugos savanorių pajėgų Dainavos apygardos 1-osios rinktinės 101-osios pėstininkų kuopos vado pareigų perkeltas į LKA Vadų ir jaunesniųjų štabo karininkų kursų vyriausiojo instruktoriaus pareigas.

2007-08-06 **mjr. Raimondas Ivanauskas** iš LKA Vadų ir jaunesniųjų štabo karininkų kursų viršininko pavaduotojo pareigų perkeltas į Lietuvos kariuomenės vado sekretoriato Atstovavimo grupės Jungtinių Tautų Organizacijos paramos misijos Afganistane ryšio karininko pareigas.

2007-08-20 **kpt. Rimantas Žukas** iš Vadų ir jaunesniųjų štabo karininkų kursų vyriausiojo instruktoriaus pareigų perkeltas į Mokymo ir doktrinų valdybos Laikinąjį profesinės karo tarnybos personalo rezervą.

2007-08-03 **kpt. Gediminas Grinius** iš Krašto apsaugos savanorių pajėgų Butigeidžio dragūnų mokomojo bataliono Tarptautinių operacijų vieneto kario pareigų perkeltas į LKA Bazinių karininkų kursų Taktikos sekcijos vyresniojo instruktoriaus pareigas.

Naujasis Kariūnų bataliono vadas – mjr. Saulius Vitkus

Gimė 1969 m. 1991 m. baigė Riazanės aukštąją karinę ryšių vadų mokyklą. Nuo 1992 m. rugpjūčio iki 1993 m. kovo – Krašto apsaugos mokyklos būrio vadas. Nuo 1993 m. kovo iki 1999 m. lapkričio Gynybos štabo Ryšių skyriuje ėjo specialisto, vėliau – poskyrio viršininko pareigas, nuo 1999 m. iki 2007 m. rugpjūčio mėn. Mokymo ir doktrinų valdyboje ėjo vyr. specialisto, vėliau – skyriaus viršininko pareigas.

2007 m. rugpjūčio 6 d. buvo paskirtas Karo akademijos Kariūnų bataliono vadu.

Baigė profesinio tobulinimo kursus: 1994 m. – ginkluotės kontrolės kursus Vokietijoje, 1997 m. – ryšių bataliono vadų kursų Vokietijoje, 2007 m. – Baltijos gynybos koledžą.

Dovana Karo akademijos bibliotekai

*Bibliotekos vedėja
 Janina TUPĖNIENĖ*

2007 m. liepos 20 d. Lietuvos karininko a. a. Viktoro Kubiliaus dukterė Audronė Kubiliūtė-Misiūnienė įteikė Karo akademijos bibliotekai 36 400 litų. V. Kubilius mirė 2006 m. kovo 23 d., eidamas 90-uosius metus. Balandžio 2 d., paskutinio atsisveikinimo su velioniu Šv. Jonų bažnyčioje metu, jo vaikai, giminės ir draugai aukojo Akademijos bibliotekai. Už šiuos pinigus bus galima įsigyti būtiniausių knygų, reikalingų dvasiniam kariūnų, karininkų tobulėjimui, pilietiškumui ugdyti.

Akademinės bendruomenės vardu tariame nuoširdų aciū.

2007-08-05 **mjr. Saulius Vitkus** iš Mokymo ir doktrinų valdybos Laikinojo profesinės karo tarnybos personalo rezervo karininko pareigų perkeltas į LKA Kariūnų bataliono vado pareigas.

2007-08-13 **plk. lt. Vaclovas Jonevičius** iš Lietuvos kariuomenės vado sekretoriato Civilių ir kariškių bendradarbiavimo viršininko pareigų perkeltas į LKA Mokslo centro viršininko pareigas.

2007-08-13 **vyr. lt. Saulius Stoškus** iš Juozo Vitkaus inžinerijos bataliono Bendrosios inžinerijos kuopos Inžinerinės technikos būrio vado pareigų perkeltas į LKA Bazinių karininkų kursų Kovinės paramos sekcijos vyresniojo instruktoriaus pareigas.

2007-08-16 **mjr. Darius Labanauskas** iš Mokymo ir doktrinų valdybos Laikinojo profesinės karo tarnybos personalo rezervo karininko pareigų perkeltas į LKA Vadų ir jaunesniųjų štabo karininkų kursų viršininko pavaduotojo pareigas.

2007-08-16 **mjr. Eugenijus Karpas** iš Mokymo ir doktrinų valdybos Laikinojo profesinės karo tarnybos personalo rezervo karininko pareigų perkeltas į LKA Vadų ir jaunesniųjų štabo karininkų kursų vyriausiojo instruktoriaus pareigas.

2007-08-28 **kpt. Donatas Žilys** iš LKA Bazinių karininkų kursų Taktikos sekcijos vyresniojo instruktoriaus pareigų perkeltas Lietuvos kariuomenės vado žinion.

2007-08-28 **kpt. Darius Kalėda** iš Mokymo ir doktrinų valdybos Laikinojo profesinės karo tarnybos personalo rezervo karininko pareigų perkeltas į LKA Bazinių karininkų kursų Taktikos sekcijos vyresniojo instruktoriaus pareigas.

2007-09-01 **mjr. Ramūnas Švažas** iš LKA Atrankos centro viršininko pareigų perkeltas į KAM Personalo ir socialinės saugos departamento Personalo politikos ir karjeros skyriaus vyriausiojo specialisto pareigas.

Kronika

Liepos 4 d. įvyko iškilmingas karininkų rengimo Karo akademijoje 15 metų minėjimas.

Liepos 5 d. vyko absolventų išleistuvės.

Liepos 6–8 d. Akademijos choras „Kariūnas“ dalyvavo Dainų šventėje „Būties ratu“.

Liepos 5–10 d. Akademijoje lankėsi Austrijos Shpittal igulos choro delegacija.

Liepos 30 d. prasidėjo vadų ir jaunesniųjų štabo karininkų kursai.

Rugpjūčio 20 d. prasidėjo tarptautiniai anglų kalbos kursai.

Rugsėjo 3 d. Karo akademijoje vyko naujų mokslo metų pradžios minėjimas.

Rugsėjo 7–9 d. Akademijos bendruomenės atstovai dalyvavo piligriminiame žygyje Kryžių kalnas–Šiluva.

Rugsėjo 10 d. prasidėjo tarptautiniai oro pajėgų jaunesniųjų štabo karininkų kursai.

Padėka

Vilniaus Gedimino technikos universiteto bibliotekos kolektyvas nuoširdžiai dėkoja Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos viršininko pavaduotojai mjr. Loretai Vytytei, valgyklos viršininkei Žanai Maskalkovai ir bibliotekos vedėjai Janinai Tupėnienei už pagalbą ruošiantis VGTU bendruomenės šventei.

*Pagarbiai
VGTU bibliotekos kolektyvas*

Rugsėjo 11 d. Akademijos bendruomenė dalyvavo šv. Mišiose už Lietuvos kariuomenę Šiluvoje.

Rugsėjo 20 d. Akademijoje lankėsi Danijos Karalystės kariuomenės vadas gen. Hansas Jesperas Helsio ir jį lydinti delegacija.

Rugsėjo 21 d. įvyko konferencija „Užsienio kalbų mokymas taikant veiksmingiausias šiuolaikines technologijas“.

Nauji Akademijos darbuotojų leidiniai

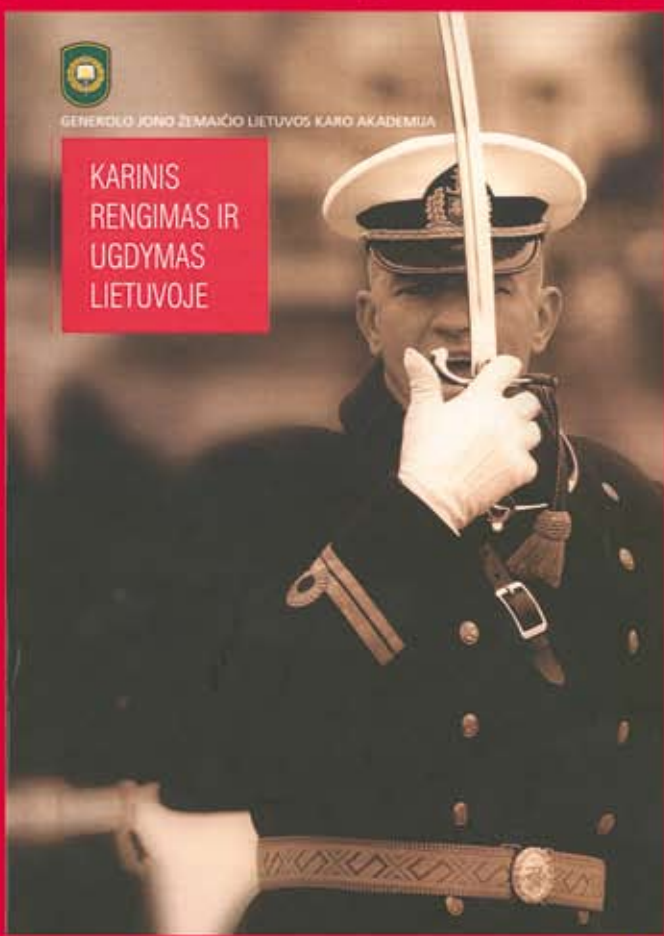
Karininkų rengimui Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje – 15 metų. Sudarytojas V. Tininis. 52 p.

Karinis rengimas ir ugdymas Lietuvoje. Ats. redaktorius V. Rakutis. 328 p.

GENEROLO JONO ŽEMAIČIO LIETUVOS KARO AKADEMİJA

KARINIS
RENGIMAS IR
UGDYMAS
LIETUVOJE

MENĖS ISTORIJA

Nauji leidiniai

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija

Karininkų rengimui Generolo Jono Žemaičio
Lietuvos karo akademijoje – 15 metų

